

ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCÍ V ROKU 2023 V POROVNANÍ S ROKOM 2022

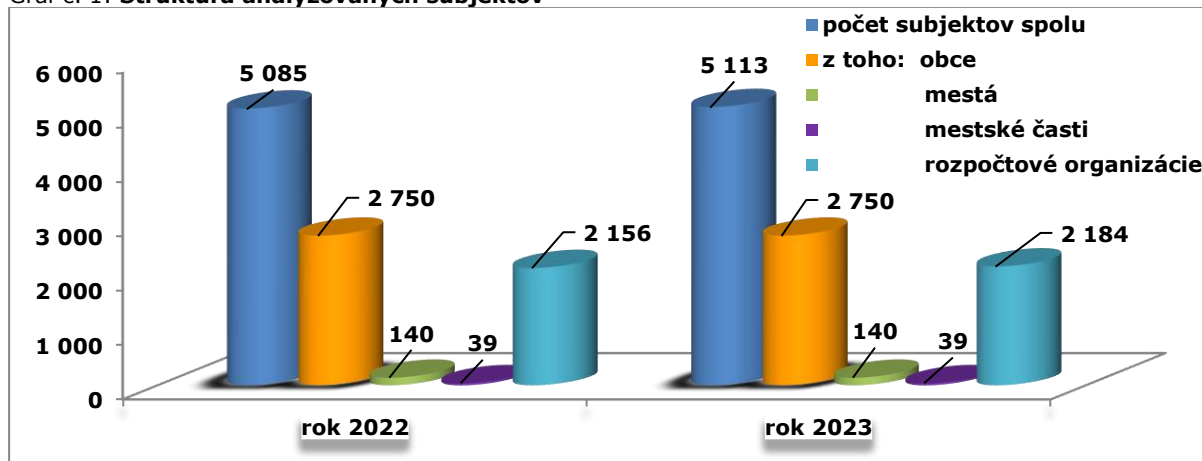
Samosprávy hospodárili lepšie ako pred rokom

Jana Marková
hlavná analytička CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Bratislava, január 2024

Napriek tomu, že samosprávy aj v roku 2023 fungovali vo finančne náročných podmienkach, môžeme na základe analýzy ich hospodárenia, ktorú uskutočnil CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o. (ďalej CRIF) konštatovať, že v súhrne hospodárili lepšie ako v roku 2022, čo však neplatí pre každú samosprávu. Za účelom získania správnych záverov sa porovnanie hospodárenia obcí uskutočnilo iba nad samosprávami a ich rozpočtovými organizáciami, ktoré predložili údaje za obidva roky 2022 aj 2023. Príspevkové organizácie do analýzy nevstupovali. Osobitne bolo pri vybraných príjmoch analyzovaných aj 17 mestských častí Hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré boli priradené k samosprávam Bratislavského kraja, a 22 mestských častí Mesta Košice, ktoré boli priradené k samosprávam Košického kraja. Štruktúra analyzovaných subjektov je v grafe č. 1. Ich celkový počet je v roku 2023 vyšší, nakoľko medziročne vzrástol počet rozpočtových organizácií o 28.

Graf č. 1: Štruktúra analyzovaných subjektov

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Z analýzy CRIF SK vyplýva, že **rozpočtové hospodárenie analyzovaných samospráv a nimi zriadených rozpočtových organizácií** (rozdiel príjmov a výdavkov bežného a kapitálového rozpočtu), ktoré predložili Finančný výkaz o príjmoch, výdavkoch a finančných operáciách, **skončilo v roku 2023 celkovo so schodkom 31,553 mil. eur**, čo v porovnaní s rokom 2022 so schodkom vo výške 245,494 mil. eur predstavuje zlepšenie aj keď záporného výsledku rozpočtového hospodárenia o 87,15 %. **Po započítaní príjmových a výdavkových finančných operácií bol účtovným výsledkom samospráv v roku 2023 prebytok vo výške 580,621 mil. eur, ktorý oproti 462,658 mil. eur v roku 2022 vzrástol o 25,50 %.** Saldo rozpočtov municipalít a ich štruktúra v obidvoch porovnávaných rokoch sú uvedené v tabuľke č. 1.

Hospodárenie samospráv v roku 2023 aj 2022 negatívne ovplyvnili viaceré objektívne okolnosti: dopady pandémie, rast inflácie, cien energií (aj napriek kompenzácie uvoľnením 77 mil. eur na regionálne školstvo), zvýšenie cien tovarov a služieb (osobitne stavebných materiálov),

zvýšenie daňového bonusu, nárast ďalších povinností samospráv (napr. separovanie kuchynského odpadu, ktoré si obce museli zafinancovať samy len z poplatkov za odpad), dofinancovanie súkromných domovov sociálnych služieb a škôl, celoplošná zimná údržba, zvýšenie plátov pedagogických pracovníkov, atď. **Finančné krytie prenesených kompetencií na obce nebolo zo strany štátu dostatočné.** Napriek čiastočne pozitívnemu vplyvu na hospodárenie obcí vo forme zvýšených grantov a transferov od štátu, ako aj vyplateniu celej sumy dane z príjmov právnických osôb (DzPPO) v objeme 171 mil. eur už v apríli 2023, obce neustále upozorňovali na nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie ich bežného chodu a rozvoj investícií.

Tabuľka č. 1: **Saldo rozpočtov municipalít a jeho štruktúra**

Saldo rozpočtov za municipality v SR spolu	rok 2022	rok 2023	rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v €	
SR celkom (vrátane finančných operácií)	462 658 410	580 620 810	25,50
bežný rozpočet	307 170 992	523 944 161	70,57
kapitálový rozpočet	-552 665 210	-555 497 241	-0,51
finančné operácie	708 152 627	612 173 891	-13,55
SR celkom (bez finančných operácií)	-245 494 218	-31 553 080	87,15

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Z analýzy tiež vyplýva, že **prebytok** vo výške 523,944 mil. eur **v roku 2023 bol dosiahnutý v bežnom rozpočte** (307,171 mil. eur v roku 2022, t. j. nárast o 70,57 %) a vo výške 612,174 mil. eur **vo finančných operáciách** samospráv, ktorý sa medziročne oproti roku 2022 so 708,153 mil. eur znížil o 13,55 %. **Kapitálový rozpočet bol** rovnako ako v predchádzajúcich rokoch **schodkový** a medziročne sa jeho záporný výsledok mierne zhoršil z 552,665 mil. eur v roku 2022 na 555,497 mil. eur v roku 2023, t. j. o 0,51 %.

Podľa údajov v tabuľke č. 2 **v obidvoch rokoch nevykázali samosprávy ako celok ani v jednom kraji účtovný schodok v hospodárení. Iba Hlavné mesto SR Bratislava malo v roku 2023 účtovnú stratu** vo výške 2,517 mil. eur **zapríčinenú vyššími výdavkami** 574,838 mil. eur **v porovnaní s príjmami** 572,321 mil. eur. Oproti roku **2022**, kedy **dosiahla účtovný prebytok** 21,728 mil. eur, ide o medziročný pokles až o 111,59 %. **Účtovný prebytok sa medziročne znížil iba v Meste Košice** z 19,954 mil. eur na 9,546 mil. eur, t. j. o 52,16 %.

Tabuľka č. 2: **Saldo rozpočtov za municipality v krajoch**

Saldo rozpočtov za municipality v krajoch	rok 2022	rok 2023	rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v €	
Bratislavský kraj	52 861 454	79 083 862	49,61
Trnavský kraj	47 383 420	65 401 828	38,03
Trenčiansky kraj	47 179 246	66 209 026	40,34
Nitriansky kraj	41 471 485	60 815 662	46,64
Žilinský kraj	73 916 616	74 050 479	0,18
Banskobystrický kraj	49 383 876	77 225 285	56,38
Prešovský kraj	65 457 021	80 270 565	22,63
Košický kraj	43 323 902	70 534 980	62,81
Bratislava hlavné mesto	21 727 727	-2 517 346	-111,59
Mesto Košice	19 953 662	9 546 469	-52,16
municipality spolu	462 658 410	580 620 810	25,50

. zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

V ôsmich krajoch sa účtovný prebytok zvýšil, najviac v Košickom (o 62,81 %) a v Banskobystrickom kraji (o 56,38 %). Naopak najmenší nárast dosiahol Žilinský kraj (o 0,18 %). Súhrnné výsledky hospodárenia za rok 2023 neovplyvnili účtovné schodky trinástich samospráv. Výrazne najvyšší účtovný schodok vykázala obec Žakovce v okrese Kežmarok (1,136 mil. eur), jeho polovičný objem obec Limbach v okrese Pezinok (0,571 mil. eur). Naopak najmenší účtovný schodok vykázala obec Starina v okrese Stará Ľubovňa (0,435 mil. eur) a obec Dolný Bar v okrese Dunajská Streda (0,924 mil. eur). Vyrovnaný účtovný výsledok hospodárenia malo 30 samospráv.

Príjmy analyzovaných samospráv a ich rozpočtových organizácií medziročne vzrástli o 19,55 %

Celkový objem príjmov analyzovaných samospráv vo výške 8 153,452 mil. eur oproti 6 820,130 mil. eur v roku 2022 **vzrástol o 19,55 %**. Na ich výške sa 79,33 % podieľali bežné príjmy v objeme 6 468,324 mil. eur (80,45 % a 5 486,696 mil. eur v roku 2022), 9,97 % kapitálové príjmy v objeme 813,249 mil. eur (6,18 % a 421,582 mil. eur v roku 2022) a 10,69 % príjmové finančné operácie v čiastke 871,879 mil. eur (13,37 % a 911,852 mil. eur v roku 2022).

Na jedného obyvateľa SR (v analýze boli prepočty uskutočnené k počtu obyvateľov, ktorý ŠÚ SR uvádza k 1. 1. 2022, čo bolo **5 459 598 obyvateľov**, nakoľko tento počet bol rozhodujúci pre prerozdelenie podielových daní jednotlivým samosprávam v roku 2023) **prípádalo v priemere 1 500,30 eur celkových príjmov** (1 493,42 eur v roku 2022), z toho 1 190,22 eur tvorili bežné príjmy (1 184,76 eur v roku 2022), 149,64 eur kapitálové príjmy (148,96 eur v roku 2022) a 160,43 eur finančné príjmy (159,70 eur v roku 2022). Prehľad objemu príjmov ako aj jednotlivých druhov príjmov (daňové príjmy a v rámci nich daň z príjmov fyzických osôb /DzPFO/ a v roku 2023 aj s DzPPO), nedaňové príjmy, granty a transfery, finančné príjmy) za rok 2022 a 2023 obsahuje tabuľka č. 3.

Tabuľka č. 3: **Objem a štruktúra príjmov municipalít vrátane príjmov nimi zriadených rozpočtových organizácií**

Objem a štruktúra celkových príjmov municipalít v SR	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v %	v %	
Daňové	3 214 097 544	47,13	3 460 052 594	42,44	7,65
- výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	2 498 644 947	36,64	2 674 067 626	32,80	7,02
Nedaňové	655 777 053	9,62	748 877 303	9,18	14,20
Granty a transfery	2 038 403 573	29,89	3 072 643 351	37,69	50,74
Finančné	911 851 930	13,37	871 878 619	10,69	-4,38
Príjmy spolu	6 820 130 098	100,00	8 153 451 867	100,00	19,55

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako vidieť z tabuľky č. 4, **celkové príjmy samospráv boli v roku 2023 vo všetkých krajoch vyššie ako v roku 2022. Najväčší nárast bol v samosprávach Bratislavského kraja (o 28,40 %) a v Hlavnom meste SR Bratislave (o 25,05 %).** Naopak najmenší nárast bol v Meste Košice (o 10,39 %) a v obciach Žilinského kraja (o 12,69 %).

Tabuľka č. 4: Celkové príjmy za municipalitu v krajoch

Celkové príjmy za municipalitu v krajoch	rok 2022	rok 2023	rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v €	
Bratislavský kraj	691 353 621	887 729 184	28,40
Trnavský kraj	697 398 800	833 195 259	19,47
Trenčiansky kraj	680 807 727	806 151 955	18,41
Nitriansky kraj	763 720 296	952 426 392	24,71
Žilinský kraj	791 788 074	892 287 326	12,69
Banskobystrický kraj	739 478 647	879 164 536	18,89
Prešovský kraj	1 048 123 425	1 221 446 058	16,54
Košický kraj	675 915 456	806 384 942	19,30
Bratislava hlavné mesto	457 656 387	572 320 835	25,05
Mesto Košice	273 887 666	302 345 381	10,39

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Bežné príjmy

Bežné príjmy obce sú všetky príjmy okrem príjmov z predaja kapitálových aktív, pozemkov a nehmotných aktív, príjmov z kapitálových grantov a transferov, ktoré sú povinne príjmami kapitálového rozpočtu. *Bežné príjmy tvoria daňové, nedaňové príjmy a bežné transfery.*

Daňové príjmy

Aj v roku 2023 najväčšiu časť na príjmoch spolu v objeme 3 460,053 mil. eur **tvorili daňové príjmy.** V porovnaní s ich objemom 3 214,098 mil. eur v roku 2022 boli síce vyššie o 7,65 %, ale ich podiel na príjmoch spolu klesol zo 47,13 % na 42,44 %, t. j. o 4,69 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa SR** pripadalo v priemere 636,68 eur daňových príjmov (633,76 eur v roku 2022). *Daňové príjmy tvoria podielové dane a miestne dane a poplatky.*

Podielové dane

Najväčší podiel na daňových príjmoch (77,28 % v roku 2023 a 77,74 % v roku 2022) má dlhodobý výnos DzPFO a v roku 2023 k nemu pribudol na preklopenie výpadku objemu DzPFO aj výnos z DzPPO, tzv. **podielové dane,** z ktorých obec financuje svoju činnosť.

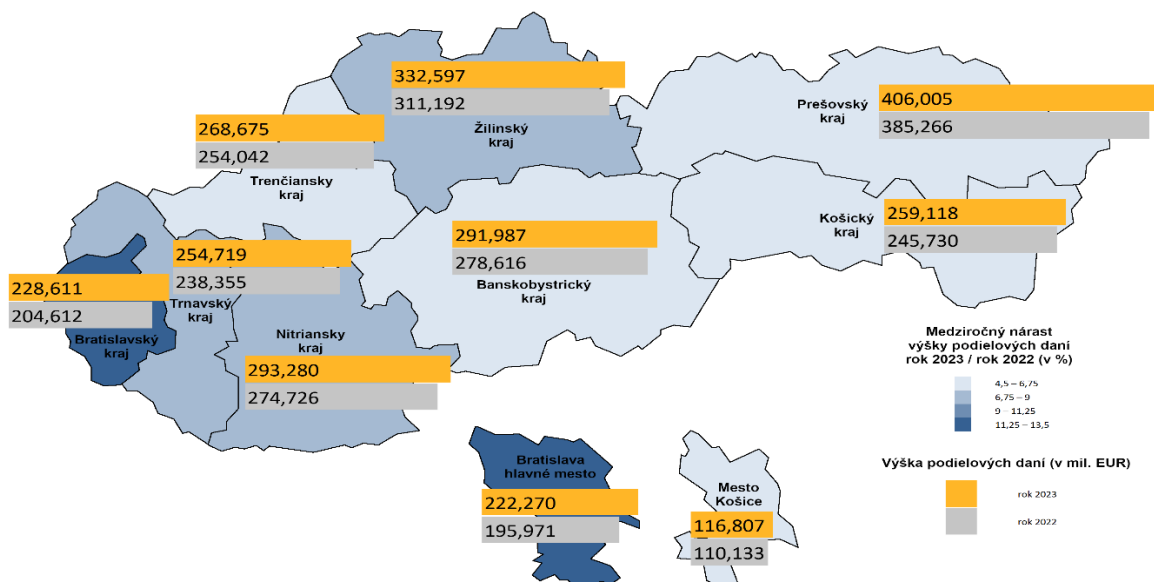
Objem podielových daní 2 674,068 mil. eur oproti 2 498,645 mil. eur v roku 2022 síce medziročne vzrástol o 175,423 mil. eur, t. j. o 7,02 %, **ale ich objem nepostačoval na financovanie kompetencií municipalít.** Jedným z dôvodov bolo zavedenie daňového bonusu na dieťa, výška ktorého v roku 2023 ešte vzrástla. Podiel samospráv z výnosov DzPFO sa dlhodobo nemenil a zostával vo výške 70 % (podiel vyšších územných celkov bol 30 %). **Od roku 2025 by mal tento podiel poklesnúť na 56,10 % z dôvodu zmeny financovania materských škôl.** Ich financovanie prejde na štát.

Analyzované samosprávy v roku 2023 získali 98,74 % z predpokladaného ročného objemu 2 708,114 mil. eur podielových daní, resp. 98,24 % z aktualizovanej septembrovej prognózy predpokladaného ročného objemu 2 721,984 mil. eur podielových daní. **Napriek medziročnému nárastu objemu podielových daní sa ich podiel na príjmoch spolu medziročne znížil** z 36,64 % na 32,80, t. j. o 3,84 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa pripadalo v priemere 492,05 eur podielových daní,** čo je oproti 489,79 eur v roku 2022 viac o 2,26 eur, resp. o 0,46 %.

Nakoľko je v Prešovskom kraji najviac municipalít, tieto spolu dostali v obidvoch rokoch najväčší objem podielových daní. Z 385,266 mil. eur v roku 2022 vzrástli na 406,005 mil. eur v roku 2023, čo predstavuje nárast o 5,38 %. Naopak **najmenší objem podielových daní dostalo Mesto Košice**, kde ich objem vzrástol zo sumy 110,133 mil. eur v roku 2022 na 116,807 mil. eur, t. j. o 6,06 %.

Ako je vidieť z obrázku č. 1, **príjmy samospráv z podielových daní boli v roku 2023 vo všetkých krajoch vyššie o 7,02 % ako v roku 2022.** Ich najväčší nárast bol v **Hlavnom meste SR Bratislave** (zo 195,971 mil. eur na 222,270 mil. eur, t. j. o 13,42 %) a v **samosprávach Bratislavského kraja** (z 204,612 mil. eur na 228,611 mil. eur, t. j. o 11,73 %). Naopak ich najmenší nárast o **4,87 % bol v samosprávach Banskobystrického kraja** (278,616 mil. eur v roku 2022 a 291,987 mil. eur v roku 2023).

Obrázok č. 1: Medziročný nárast výšky podielových daní (v %) a výška podielových daní (v mil. eur) v jednotlivých krajoch v roku 2022 a 2023

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Miestne dane a poplatky

Miestne dane a poplatky ukladá obec. Pozostávajú z dane z nehnuteľností, za psa, za užívanie verejného priestranstva, za ubytovanie, za predajné automaty, za nevýherné hracie prístroje, za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, za jadrové zariadenie, za rozvoj. Obec ukladá aj poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (platia ho fyzické i právnické osoby majúce v obci pobyt alebo prevádzku).

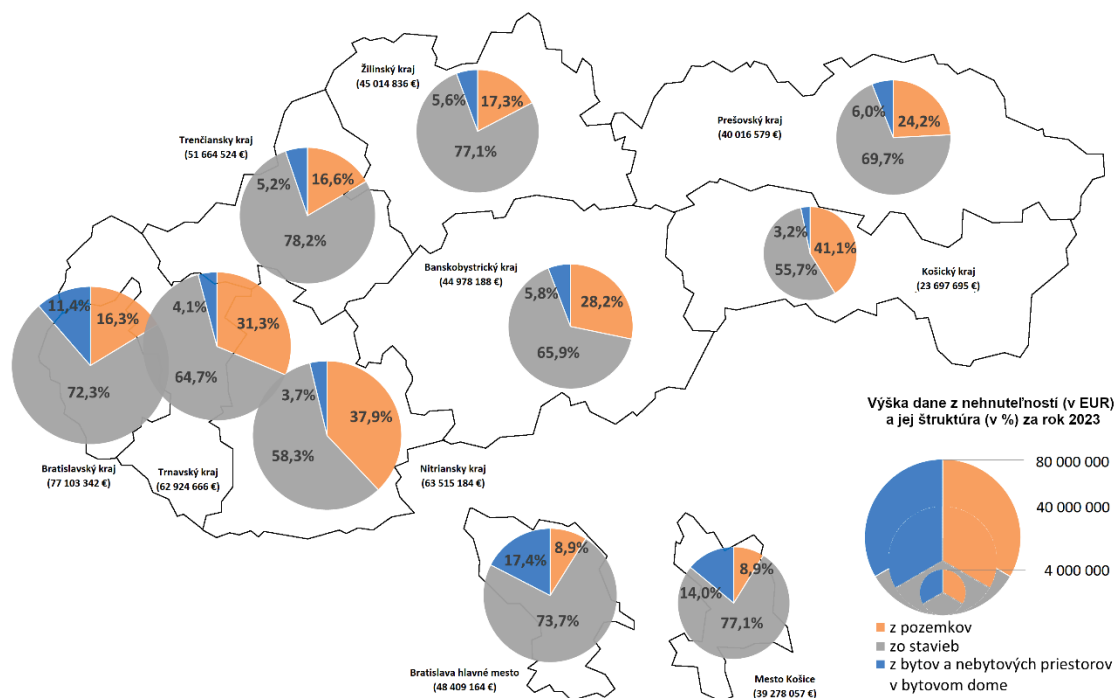
Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností síce nemá v rámci daňových príjmov až taký významný podiel na financiách plynúcich do samospráv, ale je to jediná daň, ktorej výšku môže samospráva ovplyvniť v rámci zákonom daných kompetencií. Niektoré z obcí už kompenzovali nedostatočný objem podielových daní zvýšením sadzieb dane z nehnuteľností, čo však

naráža na určité hranice. **Samosprávy by preto mali klásť väčšiu pozornosť výberu dane z nehnuteľností**, najmä pokiaľ ide o prehľad o vlastníkoch nehnuteľností, dôsledný výber dane od všetkých daňovníkov, dohľadanie na ich včasnú úhradu, zostavenie splátkového kalendára, prípadne aj vykonanie daňovej exekúcie. *Daň z nehnuteľností tvoria daň z pozemkov, zo stavieb, z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome.*

V roku 2022 analyzované samosprávy získali z dane z nehnuteľností 456,736 mil. eur, čo predstavuje podiel 14,21 % na daňových príjmoch. Na ich objeme sa 22,66 % podieľala daň z pozemkov v objeme 103,498 mil. eur, 69,52 % daň zo stavieb v objeme 317,508 mil. eur a 7,82 % daň z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome v objeme 35,730 mil. eur. Porovnanie objemu dane z nehnuteľností a podiel jednotlivých druhov daní na celkovom objeme dane z nehnuteľností za rok 2022 obsahuje obrázok č. 2.

Obrázok č. 2: **Objem dane z nehnuteľností (v eurách) a podiel jednotlivých druhov daní na celkovom objeme dane z nehnuteľností (v %) v jednotlivých krajoch za rok 2022**

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

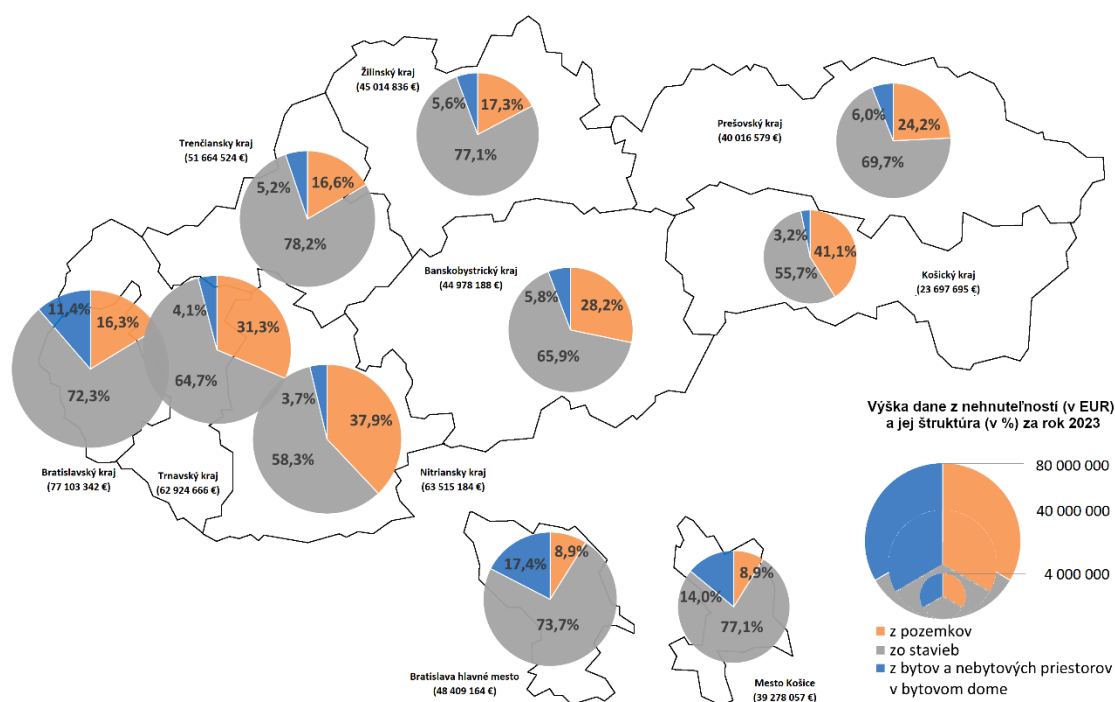
V roku 2023 analyzované samosprávy získali z dane z nehnuteľností 496,602 mil. eur, čo predstavuje podiel 14,35 % na daňových príjmoch. Je to o 39,866 mil. eur a o 8,73 % viac ako v roku 2022, kedy získali 456,736 mil. eur. Na ich objeme sa 22,39 % podieľala daň z pozemkov v objeme 111,195 mil. eur, 69,32 % daň zo stavieb v objeme 344,243 mil. eur a 8,29 % daň z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome v objeme 41,165 mil. eur. Porovnanie objemu dane z nehnuteľností a podiel jednotlivých druhov daní na celkovom objeme dane z nehnuteľností (v %) za rok 2023 obsahuje obrázok č. 2.

Ako je vidieť v tabuľke č. 6, **najväčší objem finančných prostriedkov z dane z nehnuteľností v obidvoch rokoch získal Bratislavský kraj** (77,103 mil. eur a podiel z dane z nehnuteľností na jej objeme za všetky kraje 15,53 % v roku 2023 a 72,151 mil. eur a podiel z dane z nehnuteľností

na jej objeme za všetky kraje 15,80 % v roku 2022). **V roku 2023 druhý najväčší príjem z dane z nehnuteľností získal Nitriansky kraj** (63,515 mil. eur v roku 2023 a podiel z dane z nehnuteľností na jej objeme za všetky kraje 12,79 % a 57,465 mil. eur a podiel z dane z nehnuteľností na jej objeme za všetky kraje 12,58 % v roku 2022). **V roku 2022 mal druhý najväčší objem dane z nehnuteľností Trnavský kraj** (62,925 mil. eur a podiel 12,67 % v roku 2023 a 58,545 mil. eur a podiel 12,82 % v roku 2022). Naopak **najmenší príjem finančných prostriedkov z dane z nehnuteľností v obidvoch rokoch získal Košický kraj** (23,698 mil. eur a podiel 4,77 % v roku 2023 a 22,875 mil. eur a podiel 5,01 % v roku 2022).

Obrázok č. 3: **Objem dane z nehnuteľností (v eurách) a podiel jednotlivých druhov daní na celkovom objeme dane z nehnuteľností (v %) v jednotlivých krajoch za rok 2023**

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Medziročne sa objem dane z nehnuteľností zvýšil vo všetkých krajoch o 8,73 % (tabuľka č. 6). **Najväčší medziročný nárast o 17,60 % bol v Meste Košice** (39,278 mil. eur a podiel 7,91 % v roku 2023 a 33,399 mil. eur a podiel 7,31 % v roku 2022) a o 14,39 % **v samosprávach Prešovského kraja** (40,017 mil. eur a podiel 8,06 % v roku 2023 a 34,983 mil. eur a podiel 7,66 % v roku 2022). Naopak **najmenší medziročný nárast o 1,78 % bol v Hlavnom meste SR Bratislave** (48,409 mil. eur a podiel 9,75 % v roku 2023 a 47,563 mil. eur a podiel 10,41 % v roku 2022) a o 3,60 % **v samosprávach Košického kraja** (23,698 mil. eur a podiel 4,77 % v roku 2023 a 22,875 mil. eur a podiel 5,01 % v roku 2022).

Tabuľka č. 6: Príjmy z dane z nehnuteľností za municipality v krajoch

Príjmy z dane z nehnuteľností za municipality v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022
	v €	v %	v €	v %	v %
Bratislavský kraj	72 150 940	15,80	77 103 342	15,53	6,86
Trnavský kraj	58 544 978	12,82	62 924 666	12,67	7,48
Trenčiansky kraj	48 826 090	10,69	51 664 524	10,40	5,81
Nitriansky kraj	57 464 777	12,58	63 515 184	12,79	10,53
Žilinský kraj	40 289 457	8,82	45 014 836	9,06	11,73
Banskobystrický kraj	40 639 764	8,90	44 978 188	9,06	10,68
Prešovský kraj	34 983 386	7,66	40 016 579	8,06	14,39
Košický kraj	22 874 531	5,01	23 697 695	4,77	3,60
Bratislava hlavné mesto	47 562 530	10,41	48 409 164	9,75	1,78
Mesto Košice	33 399 315	7,31	39 278 057	7,91	17,60
Príjmy z dane z nehnuteľností za municipality v krajoch	456 735 769	100,00	496 602 237	100,00	8,73

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako vidieť v tabuľke č. 7, **najväčší objem** 21,801 mil. eur **a druhý najvyšší podiel príjmov z dane z pozemkov na celkovom objeme dane z nehnuteľností 37,94 % mal v roku 2022 Nitriansky kraj. Najvyšší podiel príjmov z dane z pozemkov 41,07 % mal Košický kraj** s objemom 9,394 mil. eur. Naopak **najnižší objem 2,962 mil. eur a podiel 8,87 % príjmov z dane z pozemkov získalo Mesto Košice a druhý najnižší objem 4,237 mil. eur a podiel 8,91 % Bratislava hlavné mesto SR.**

Najväčší objem 52,173 mil. eur a štvrtý najvyšší podiel 72,31 % z príjmov z dane zo stavieb na celkovom objeme dane z nehnuteľností mal Bratislavský kraj. Najvyšší podiel príjmov z dane zo stavieb 78,18 % mal Trenčiansky kraj s objemom 38,172 mil. eur. Naopak **najnižší objem 12,747 mil. eur a podiel 55,73 % z dane zo stavieb získal Košický kraj.**

Tabuľka č. 7: Štruktúra príjmov z dane z nehnuteľností za municipality v krajoch v roku 2022

Príjmy municipalít z dane z nehnuteľností za municipality v krajoch za rok 2022	spolu	z pozemkov	zo stavieb	z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome
	v €	v €	v €	v €
Bratislavský kraj	72 150 940	11 767 018	52 172 886	8 211 036
Trnavský kraj	58 544 978	18 297 284	37 864 071	2 383 623
Trenčiansky kraj	48 826 090	8 101 079	38 172 125	2 552 885
Nitriansky kraj	57 464 777	21 800 691	33 525 786	2 138 300
Žilinský kraj	40 289 457	6 985 000	31 049 177	2 255 280
Banskobystrický kraj	40 639 764	11 478 724	26 792 938	2 368 102
Prešovský kraj	34 983 386	8 475 943	24 392 730	2 114 714
Košický kraj	22 874 531	9 394 402	12 747 300	732 829
Bratislava hlavné mesto	47 562 530	4 236 506	35 033 480	8 292 545
Mesto Košice	33 399 315	2 961 734	25 757 048	4 680 534
spolu za obce v SR	456 735 769	103 498 380	317 507 541	35 729 848

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Najväčší objem 8,293 mil. eur a **podiel** 17,44 % z príjmov z dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na celkovom objeme dane z nehnuteľností malo Hlavné mesto SR Bratislava. Druhý najväčší objem 8,211 mil. eur mal Bratislavský kraj s tretím najvyšším podielom 11,38 %. Naopak **najnižší objem** 0,733 mil. eur a **podiel** 3,20 % z dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome získal Košický kraj.

Ako vidieť v tabuľke č. 8, **najväčší objem** 23,555 mil. eur a **druhý najvyšší podiel** 37,09 % príjmov z dane z pozemkov na celkovom objeme dane z nehnuteľností mal aj v roku 2023 Nitriansky kraj. Naopak **najnižší objem** 4,415 mil. eur a **podiel** 9,12 % z dane z pozemkov získala Bratislava hlavné mesto SR a **druhý najnižší objem** 4,976 mil. eur a **podiel** 12,67 % Mesto Košice.

Najväčší objem 55,762 mil. eur a **piaty najvyšší podiel** 72,32 % z dane zo stavieb na celkovom objeme dane z nehnuteľností mal Bratislavský kraj. **Najvyšší podiel príjmov z dane zo stavieb** 77,47 % mal Žilinský kraj s objemom 34,873 mil. eur. Naopak **najnižší objem** 13,610 mil. eur a **podiel** 57,43 % z dane zo stavieb získal aj v roku 2023 Košický kraj.

Najväčší objem 9,171 mil. eur a **tretí najvyšší podiel** 11,89 % z príjmov z dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na celkovom objeme dane z nehnuteľností mal Bratislavský kraj a **druhý najväčší objem** 8,361 mil. eur s **najvyšším podielom** 17,27 % malo Hlavné mesto SR Bratislava. Naopak **najnižší objem** 0,883 mil. eur a **podiel** 3,73 % z dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome získal aj v roku 2023 Košický kraj.

Tabuľka č. 8: Štruktúra príjmov z dane z nehnuteľností za jednotlivé kraje v roku 2023

Príjmy municipalít z dane z nehnuteľností v krajoch za rok 2023	spolu	z pozemkov	zo stavieb	z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome
	v €	v €	v €	v €
Bratislavský kraj	77 103 342	12 170 162	55 761 756	9 171 425
Trnavský kraj	62 924 666	19 258 430	40 754 461	2 911 774
Trenčiansky kraj	51 664 524	8 623 449	39 956 095	3 084 981
Nitriansky kraj	63 515 184	23 554 641	37 169 884	2 790 658
Žilinský kraj	45 014 836	7 500 585	34 873 276	2 640 976
Banskobystrický kraj	44 978 188	12 424 057	28 846 862	3 707 268
Prešovský kraj	40 016 579	9 066 983	28 252 086	2 697 510
Košický kraj	23 697 695	9 204 915	13 609 642	883 137
Bratislava hlavné mesto	48 409 164	4 415 250	35 632 943	8 360 971
Mesto Košice	39 278 057	4 976 260	29 385 677	4 916 120
spolu za obce v SR	496 602 237	111 194 733	344 242 682	41 164 822

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Medzi veľkými mestami s vysokým objemom dane z pozemkov vyčnieva obec *Kalná nad Hronom*, ktorej miestnou časťou sú Mochovcy s jadrovou elektrárnou. Nachádza sa v Nitrianskom kraji. V roku 2023 získala z tejto dane 2,614 mil. eur, ale v roku 2022 to bolo viac, 2,690 mil. eur. Na pozemkoch *Jaslovských Bohuníc* v Trnavskom kraji je postavená prvá jadrová elektráreň. Obec získala v roku 2023 z dane zo stavieb 2,537 mil. eur a v roku 2022 menej, 2,524 mil. eur.

Od roku 2004 prešla kompetencia správcu dane z nehnuteľností z mestských častí v Bratislave a v Košiciach na mesto. Príjem z výnosu dane z nehnuteľností sa delí v pomere cca 50 % pre rozpočet Hlavného mesta SR Bratislavu a cca 50 % pre rozpočty mestských častí Bratislavy. Príjem z výnosu dane z nehnuteľností zostáva v plnej výške iba Mestu Košice.

Tabuľka č. 9: Príjmy z dane z nehnuteľností v mestských častiach Hlavného mesta SR Bratislavy v roku 2022

Príjmy municipalít z dane z nehnuteľností v mestských častiach Hlavného mesta SR Bratislavy za rok 2022	spolu	z pozemkov	zo stavieb	z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome
	v €	v €	v €	v €
Bratislava 1 - Staré Mesto	5 391 289	302 404	4 291 270	797 615
Bratislava 2 - Ružinov	11 083 679	971 940	8 836 751	1 274 988
Bratislava 2 - P. Biskupice	1 785 805	156 596	1 322 445	306 764
Bratislava 2 - Vrakuňa	1 203 157	65 193	1 076 598	61 366
Bratislava 3 - Nové Mesto	6 448 255	565 461	4 775 083	1 107 711
Bratislava 3 - Rača	2 666 617	236 837	1 974 707	455 073
Bratislava 3 - Vajnory	1 188 105	126 791	881 150	180 163
Bratislava 4 - Dev. Nová Ves	3 324 734	291 511	2 462 170	571 053
Bratislava 4 - Devín	328 651	16 599	279 532	32 520
Bratislava 4 - Dúbravka	2 201 569	193 042	1 630 368	378 159
Bratislava 4 - Karlova Ves	2 500 604	219 256	1 851 836	429 512
Bratislava 4 - Lamač	1 038 867	345 255	562 982	130 630
Bratislava 4 - Záhor. Bystrica	798 891	197 149	488 394	113 348
Bratislava 5 - Čunovo	299 613	29 860	227 133	42 620
Bratislava 5 - Jarovce	411 152	39 624	302 924	68 604
Bratislava 5 - Petržalka	7 452 616	653 477	5 519 007	1 280 132
Bratislava 5 - Rusovce	496 020	45 444	371 994	78 582
Spolu za mestské časti Bratislavy	48 619 622	4 456 439	36 854 344	7 308 840

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako vidieť z tabuľky č. 9, **mestské časti Hlavného mesta SR Bratislavy získali v roku 2022 z dane z nehnuteľností 48,620 mil. eur, čo na ich celkovom objeme v samosprávach SR predstavuje 10,65 %.** Na dani z pozemkov získali **4,456 mil. eur** s podielom 4,31 %, na dani zo stavieb **36,854 mil. eur** s podielom 11,61 % a na dani z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome **7,309 mil. eur** s podielom 20,46 %.

Výrazne najväčší objem 11,084 mil. eur a podiel 22,80 % na dani z nehnuteľností všetkých mestských častí mal Ružinov. Zároveň získal najvyšší objem dane z pozemkov 0,972 mil. eur, t. j. 21,81 %, dane zo stavieb 8,837 mil. eur, t. j. 23,98 % a druhý najvyšší objem dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,275 mil. eur, t. j. 17,44 %.

Nasledovala Petržalka s celkovým objemom dane z nehnuteľností 7,453 mil. eur, t. j. 15,33 %, dane z pozemkov 0,653 mil. eur, t. j. 14,66 %, dane zo stavieb 5,519 mil. eur, t. j. 14,98 % a **najväčší objem dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,280 mil. eur, t. j. 17,51 %.**

Tretím v poradí bolo Nové Mesto s celkovým objemom dane z nehnuteľností 6,448 mil. eur, t. j. 13,26 %, dane z pozemkov 0,565 mil. eur, t. j. 12,69 %, dane zo stavieb 4,775 mil. eur, t. j. 12,96 % ako aj dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,108 mil. eur, t. j. 15,16 %.

Naopak **najmenší celkový objem dane z nehnuteľností 0,300 mil. eur a podiel 0,62 %, dane zo stavieb 0,227 mil. eur s podielom 0,62 %, druhý najnižší objem dane z pozemkov 0,030 mil. eur s podielom 0,67 % a dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 0,043 mil. eur, t. j. 0,58 % malo Čunovo. Druhý najmenší objem dane z nehnuteľností 0,329 mil. eur, t. j. 0,68 %, dane z pozemkov 0,017 mil. eur, t. j. 0,37 %, dane zo stavieb 0,280 mil. eur, t. j.**

0,76 % a najmenší objem dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 0,033 mil. eur, t. j. 0,44 %, mal **Devín**.

Tabuľka č. 10: Príjmy z dane z nehnuteľností v mestských častiach Hlavného mesta SR Bratislavy v roku 2023

Príjmy municipalít z dane z nehnuteľností v mestských častiach hlavného mesta SR Bratislavy za rok 2023	spolu	z pozemkov	zo stavieb	z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome
	v €	v €	v €	v €
Bratislava 1 - Staré Mesto	5 589 622	496 207	4 145 869	947 546
Bratislava 2 - Ružinov	11 428 758	1 014 538	8 477 253	1 936 967
Bratislava 2 - P. Biskupice	1 815 670	161 168	1 346 954	307 548
Bratislava 2 - Vrakuňa	1 207 455	13 224	1 179 628	14 603
Bratislava 3 - Nové Mesto	6 596 692	585 571	4 893 456	1 117 665
Bratislava 3 - Rača	2 731 541	212 617	2 189 062	329 862
Bratislava 3 - Vajnory	1 190 590	128 133	884 483	177 973
Bratislava 4 - Dev. Nová Ves	3 400 803	301 879	2 522 733	576 191
Bratislava 4 - Devín	335 185	17 391	284 587	33 207
Bratislava 4 - Dúbravka	2 252 388	199 939	1 670 828	381 621
Bratislava 4 - Karlova Ves	2 546 692	226 058	1 889 230	431 404
Bratislava 4 - Lamač	917 969	208 408	577 625	131 936
Bratislava 4 - Záhor. Bystrica	808 160	94 194	531 038	182 927
Bratislava 5 - Čunovo	320 519	31 890	242 733	45 896
Bratislava 5 - Jarovce	416 459	37 591	303 266	75 602
Bratislava 5 - Petržalka	7 703 779	683 877	5 714 120	1 305 782
Bratislava 5 - Rusovce	497 931	45 138	367 200	85 592
Spolu za mestské časti Bratislavy	49 760 211	4 457 824	37 220 066	8 082 322

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako vidieť v tabuľke č. 10, **mestské časti Hlavného mesta SR Bratislavy získali v roku 2023 z dane z nehnuteľností 49,760 mil. eur, čo na ich celkovom objeme za všetky samosprávy v SR predstavuje 10,02 %. Na dani z pozemkov získali 4,458 mil. eur, t. j. 4,01 %, na dani zo stavieb 37,220 mil. eur, t. j. 10,81 % a na dani z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 8,082 mil. eur, t. j. 19,63 %.**

V porovnaní s rokom 2022 sa rebríček mestských častí s najväčším objemom a podielom dane z nehnuteľností v roku 2023 takmer nezmenil. Výrazne najväčší objem 11,429 mil. eur a podiel 22,97 % na dani z nehnuteľností všetkých mestských častí mal Ružinov. Zároveň získal najvyšší objem dane z pozemkov 1,015 mil. eur, t. j. 22,76 %, dane zo stavieb 8,477 mil. eur, t. j. 22,78 % ako aj dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,937 mil. eur, t. j. 23,97 %.

Nasledovala Petržalka s celkovým objemom dane z nehnuteľností 7,704 mil. eur, t. j. 15,48 %, dane z pozemkov 0,684 mil. eur, t. j. 15,34 %, dane zo stavieb 5,714 mil. eur, t. j. 15,35 % ako aj dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,306 mil. eur, t. j. 16,16 %. Treťou v poradí bolo Nové Mesto s celkovým objemom dane z nehnuteľností 6,597 mil. eur, t. j. 13,26 %, dane z pozemkov 0,586 mil. eur, t. j. 13,14 %, dane zo stavieb 4,893 mil. eur, t. j. 13,15 % ako aj dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 1,118 mil. eur, t. j. 13,83 %.

Rebríček mestských častí s najnižším objemom a podielom dane z nehnuteľností sa zmenil. Najmenší celkový objem dane z nehnuteľností 0,321 mil. eur, t. j. 0,64 %, dane zo stavieb 0,243 mil. eur, t. j. 0,65 % a tretí najmenší objem dane z pozemkov 0,321 mil. eur, t. j. 0,72 % aj dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 0,046 mil. eur, t. j. 0,57 %, malo Čunovo.

Druhý najnižší objem dane z nehnuteľností 0,335 mil. eur, t. j. 0,67 %, dane z pozemkov 0,017 mil. eur, t. j. 0,39 %, dane zo stavieb 0,285 mil. eur, t. j. 0,76 % a dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 0,033 mil. eur, t. j. 0,41 % mal Devín.

Síce v poradí až siedmy najnižší objem dane z nehnuteľností 1,207 mil. eur, t. j. 2,43 % mala Vrakuňa, získala však najnižší objem dane z pozemkov 0,013 mil. eur, t. j. 0,30 % a dane z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 0,015 mil. eur, t. j. 0,18 %.

Príjem z dane z nehnuteľností medziročne vzrástol s výnimkou Lamača, kde poklesol o 11,64 %, vo všetkých mestských častiach Hlavného mesta SR Bratislavy o 2,35 %. Daň z pozemkov sa medziročne zvýšila iba o 0,03 %, pričom poklesla v šiestich mestských častiach. Najviac, o 79,72 %, sa znížila vo Vrakuňi a o 52,22 % v Záhorskej Bystrici. Naopak výrazne najviac, o 64,09 %, vzrástla v Starom Meste.

Daň zo stavieb sa v súhrne medziročne síce zvýšila o 0,99 %, avšak poklesla v troch mestských častiach, najviac, o 4,07 %, v Ružinove. Naopak najviac, o 10,86 % sa zvýšila v Rači a o 9,57 % vo Vrakuňi.

Daň z bytov a nebytových priestorov v bytovom dome medziročne vzrástla najviac, o 10,58 %, ale poklesla v troch mestských častiach, výrazne najviac, o 76,20 %, vo Vrakuňi. Naopak najviac, o 61,39 %, vzrástla v Záhorskej Bystrici a o 51,92 % v Ružinove.

Poplatok za rozvoj

S účinnosťou od 31. 12. 2016 môžu samosprávy ustanoviť miestny poplatok za rozvoj, ktorý je príjmom rozpočtu a druhým daňovým príjmom, ktorého výšku môže samospráva ovplyvniť. Má byť použitý na úhradu kapitálových výdavkov spojených so stavbou a s vysporiadaním pozemku.

V roku 2023 vybralo poplatok za rozvoj celkom 344 samospráv, čo predstavuje 11,74 % z ich celkového počtu 2 929. V roku 2022 vybralo poplatok za rozvoj 293 samospráv, čo predstavuje iba 10,00 % z ich celkového počtu 2 929 a o 51, t. j. o 17,41 % menej ako v roku 2023. Jeho objem sa napriek medziročnému nárastu počtu samospráv znížil z 30,859 mil. eur v roku 2022 na 26,410 mil. eur v roku 2023, čo predstavuje pokles o 4,450 mil. eur, t. j. o 14,42 %. Predpokladáme, že jedným zo stále pretrvávajúcich dôvodov nevyužívania tohto poplatku samosprávami je ich obava, že investor sa rozhodne realizovať svoju investíciu napr. v susednej samospráve, ktorá poplatok za rozvoj nevyberá, alebo ho vyberá v nižšej sume.

V roku 2022 vybralo poplatok za rozvoj vo výške viac ako 1 mil. eur 9 samospráv. Výrazne najviac to bolo v Hlavnom meste SR Bratislave (2,879 mil. eur) a prekvapivo v obci Bernolákovo (2,572 mil. eur), nasledovali Trnava (1,853 mil. eur), Mesto Košice (1,819 mil. eur), Bratislava - Devínska Nová Ves (1,589 mil. eur), Senec (1,453 mil. eur), Bratislava - Petržalka (1,247 mil. eur), Nitra (1,064 mil. eur) a Senica (1,010 mil. eur).

V roku 2023 vybralo poplatok za rozvoj vo výške viac ako 1 mil. eur 5 samospráv. Výrazne najviac to bolo v Hlavnom meste SR Bratislave (3,573 mil. eur), s menším odstupom nasledovalo Mesto Košice (1,852 mil. eur) a Bratislava - Staré Mesto (1,829 mil. eur), Nitra (1,705 mil. eur) a Bratislava - Petržalka (1,563 mil. eur).

Ako vidieť v tabuľke č. 11, výber poplatku za rozvoj bol v jednotlivých krajoch rozdielny. Výrazne najvyšší podiel na celkovej sume poplatkov za rozvoj mal v obidvoch rokoch Bratislavský kraj (16,331 mil. eur, t. j. až 52,92% v roku 2022 a 12,680 mil. eur, t. j. 48,01 % v roku 2023). Druhý najvyšší podiel v roku 2022 mal Trnavský kraj (5,473 mil. eur, t. j. 17,74 %), ktorý bol v roku 2023 tretí v poradí (3,455 mil. eur, t. j. 13,08 %). Druhý najvyšší podiel v roku 2023

malo Hlavné mesto SR Bratislava (3,573 mil. eur, t. j. 13,53 %, v roku 2022 to bolo 2,879 mil. eur, t. j. 9,33 %).

Tabuľka č. 11: Príjmy z poplatku za rozvoj v municipalitách jednotlivých krajov

Príjmy z poplatku za rozvoj v municipalitách jednotlivých krajov v roku 2022 a 2023	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022
	eur	v %	eur	v %	v %
Bratislavský kraj	16 331 465	52,92	12 680 469	48,01	-22,36
Trnavský kraj	5 473 241	17,74	3 455 389	13,08	-36,87
Trenčiansky kraj	330 782	1,07	326 687	1,24	-1,24
Nitriansky kraj	1 220 561	3,96	2 072 758	7,85	69,82
Žilinský kraj	606 817	1,97	490 951	1,86	-19,09
Banskobystrický kraj	167 014	0,54	300 771	1,14	80,09
Prešovský kraj	758 762	2,46	1 285 079	4,87	69,37
Košický kraj	1 273 199	4,13	372 934	1,41	-70,71
Bratislava - hlavné mesto SR	287 864	9,33	3 572 867	13,53	24,12
Mesto Košice	1 818 682	5,89	1 851 618	7,01	1,81
Príjmy z poplatku za rozvoj spolu	30 859 163	100,00	26 409 523	100,00	-14,42

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Príjmy z poplatku za rozvoj sa medziročne znížili v piatich krajoch. Najväčší pokles bol v Košickom kraji (z 1,273 mil. eur v roku 2022 na 0,373 mil. eur v roku 2023, t. j. o 70,71 %), naopak **najmenší v Trenčianskom kraji** (z 0,331 mil. eur v roku 2022 na 0,327 v roku 2023, t. j. 1,24 %). **Najväčší medziročný nárast príjmov z poplatku za rozvoj mal Banskobystrický kraj** (z 0,167 mil. eur v roku 2022 na 0,301 mil. eur v roku 2023, t. j. o 80,09 %), **Nitriansky kraj** (z 1,221 mil. eur v roku 2022 na 2,073 mil. eur v roku 2023, t. j. o 69,82 %) a **Prešovský kraj** (z 0,759 mil. eur v roku 2022 na 1,285 mil. eur v roku 2023, t. j. o 69,37 %). Naopak **najmenší nárast bol v Meste Košice** (z 1,819 mil. eur v roku 2022 na 1,852 mil. eur v roku 2023, t. j. o 1,81 %).

Správu poplatku za rozvoj vykonávajú v Bratislave a v Košiciach mestské časti. Príjem z poplatku za rozvoj v mestských častiach Bratislavy je v tabuľke č. 12 a mestských častí Košíc je v tabuľke č. 13.

Zo 17 mestských častí Hlavného mesta SR Bratislavy nevyberal poplatok za rozvoj v obidvoch rokoch iba Ružinov. V roku 2022 dosiahli najvyššiu sumu 1,587 mil. eur **Devínska Nová Ves** a 1,247 mil. eur **Petržalka**. Naopak najnižšiu sumu 036 mil. eur **vybral Devín** a 0,039 mil. eur **Čunovo**. V roku 2023 dosiahli najvyššiu sumu 1,829 mil. eur **Staré Mesto** a 1,563 mil. eur **Petržalka**. Naopak najnižšiu sumu tak ako v roku 2022 získal **Devín**, iba 0,010 mil. eur a **Karlova Ves**, 0,016 mil. eur.

Celková suma poplatku za rozvoj sa medziročne zvýšila zo 6,129 mil. eur na 6,408 mil. eur, t. j. o 4,54 %. **Najväčší nárast o 347,61 % bol v Starom meste** (z 0,409 mil. eur v roku 2022 na 1,829 mil. eur v roku 2023) a o 227,06 % **v Lamači** (z 0,133 mil. eur v roku 2022 na 0,436 mil. eur v roku 2023). Naopak **najnižší nárast, iba o 0,08 %, bol v Dúbravke** (z 350 518 eur v roku 2022 na 350 785 eur v roku 2023).

Medziročne poplatok za rozvoj poklesol v jedenástich mestských častiach. Najväčší pokles o 80,61 % bol v Devínskej Novej Vsi (z 1,587 mil. eur v roku 2022 na 0,308 mil. eur v roku 2023), o 78,02 % **v Karlovej Vsi** (z 0,075 mil. eur v roku 2022 na 0,016 mil. eur v roku 2023) a o 72,78 % **v Devíne** (z 0,036 mil. eur v roku 2022 na 0,010 mil. eur v roku 2023). Naopak **najmenší pokles o 10,09 % bol v Rači** (z 0,620 mil. eur v roku 2022 na 0,558 mil. eur v roku 2023) a o 11,01 % **v Čunove** (z 0,039 mil. eur v roku 2022 na 0,035 mil. eur v roku 2023).

Tabuľka č. 12: Príjmy z poplatku za rozvoj v mestských častiach Hlavného mesta SR Bratislavy v roku 2022 a 2023 v eurách

Príjmy mestských častí Hlavného mesta SR Bratislavy z dane za rozvoj	rok 2022	rok 2023	rok 2023/ rok 2022
	v €	v €	v %
Bratislava 1 - Staré Mesto	408 600	1 828 936	347,61
Bratislava 2 - P. Biskupice	149 808	123 689	-17,43
Bratislava 2 - Vrakuňa	135 485	217 025	60,18
Bratislava 3 - Nové Mesto	612 486	464 212	-24,21
Bratislava 3 - Rača	620 086	557 521	-10,09
Bratislava 3 - Vajnory	128 256	36 013	-71,92
Bratislava 4 - Dev. Nová Ves	1 586 689	307 620	-80,61
Bratislava 4 - Devín	36 067	9 818	-72,78
Bratislava 4 - Dúbravka	350 518	350 785	0,08
Bratislava 4 - Karlova Ves	74 589	16 397	-78,02
Bratislava 4 - Lamač	133 437	436 417	227,06
Bratislava 4 - Záhor. Bystrica	509 409	390 904	-23,26
Bratislava 5 - Čunovo	39 341	35 010	-11,01
Bratislava 5 - Jarovce	51 949	36 149	-30,41
Bratislava 5 - Petržalka	1 246 536	1 563 371	25,42
Bratislava 5 - Rusovce	46 185	33 995	-26,39
Spolu za mestské časti Bratislavy	6 129 440	6 407 861	4,54

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Tabuľka č. 13: Príjmy z poplatku za rozvoj v mestských častiach Košíc v roku 2022 a 2023

Príjmy mestských častí Košíc z poplatku za rozvoj	rok 2022	rok 2023	rok 2023/ rok 2022
	v €	v €	v %
Košice Barca	434 951	11 874	-97
Košice Kavečany	17 245	5 056	-71
Košice Lorinčík	12 302	13 774	12
Košice Myslava	13 770	25 176	83
Košice Nad Jazerom	47	5 402	11 394
Košice Sever	51 909	0	/
Košice Staré mesto	557 711	73 604	-87
Košice Šaca	13 057	20 007	53
Košice Šebastovce	2 980	3 202	7
Košice Ťahanovce sídlisko	434	0	/
Košice Ťahanovce	1 457	1 112	-24
Košice sídl. KVP	0	602	/
Košice Západ	56 295	61 838	10
Košická Nová Ves	15 219	72	-100
spolu za mestské časti Košíc	1 177 377	221 719	-81,17

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako je vidieť v tabuľke č. 13, žiadna z mestských častí nevybrala viac ako 1 mil. eur. V roku 2022 dosiahli najvyššiu sumu 0,558 mil. eur **Staré mesto** a 0,435 mil. eur **Barca**. Naopak najnižšiu sumu, iba 47 eur, vybrala mestská časť **Nad Jazerom**. V roku 2023 dosiahli najvyššiu sumu 0,074 mil. eur **Staré mesto** a 0,062 mil. eur mestská časť **Západ**. Naopak najnižšiu sumu, iba 72 eur, vybrala **Košická Nová Ves**.

Celková suma poplatku za rozvoj sa medziročne na rozdiel od Bratislavských mestských častí znížila z 1,177 mil. eur na 0,222 mil. eur, t. j. až o 81,17 %. **Najväčší pokles** o 99,53 % (z 15 219 eur v roku 2022 na 72 eur v roku 2023) **bol v Košickej Novej Vsi** a o 97,27 % **v Barci** (zo 434 951 eur v roku 2022 na 11 874 eur v roku 2023). Naopak **najmenší pokles** o 23,68 % **bol v Ťahanovciach** (z 1 457 eur v roku 2022 na 1 112 eur v roku 2023).

V piatich mestských častiach tento príjem medziročne vzrástol. Výrazne najviac, až o 11 393,62 %, **v mestskej časti Nad Jazerom** (zo 47 eur v roku 2022 na 5 402 eur v roku 2023). Naopak **najmenej**, o 7,45 %, **vzrástol v Šebastovciach** (z 2 980 eur v roku 2022 na 3 202 eur v roku 2023) **a o 9,85 % v mestskej časti Západ** (z 56 295 eur v roku 2022 na 61 838 eur v roku 2023).

Granty a transfery

Granty sú dobrovoľné príspevky na bežné alebo kapitálové účely, za ktoré ich domáci alebo zahraničný darca alebo sponzor nezískava žiadnu protihodnotu. Patria sem príspevky napr. na rozvoj kultúry, životného prostredia, sociálnej sféry, zdravotníctva, školstva (na financovanie materských a základných škôl), zmiernenie škôd spôsobených živelnými pohromami, ochranu pred požiarimi, spoločný obecný úrad alebo združenie obcí. **Transfery peňažného charakteru sú: dary, granty, dotácie, príspevky, nenávratné finančné príspevky.** Transfery môžu byť účelové (presne vymedzené použitie), alebo neúčelové (využitie nie je presne definované, možno ich použiť na akékoľvek výdavky).

Granty a transfery mali v roku 2023 druhý najvyšší podiel 37,69 % na príjmoch spolu v objeme 3 072,643 mil. eur. **Oproti 2 038,404 mil. eur v roku 2022 s podielom 29,89 % medziročne vzrástli** až o 50,74 % **a zároveň sa zvýšil ich podiel na celkových príjmoch** o 7,80 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa SR ich pripadalo** 565,39 eur v roku 2023 a 562,80 eur v roku 2022. Objem grantov a transferov v municipalitách jednotlivých krajov a ich podiel na celkovom objeme grantov a transferov je v tabuľke č. 14.

Tabuľka č. 14: Príjmy z grantov a transferov municipalít v krajoch v roku 2022 a 2023

Granty a transfery za municipality v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	373 329 055	18,31	358 599 931	11,67	-3,95
Trnavský kraj	249 973 322	12,26	307 420 960	10,01	22,98
Trenčiansky kraj	238 447 659	11,70	282 884 416	9,21	18,64
Nitriansky kraj	225 941 233	11,08	352 290 511	11,47	55,92
Žilinský kraj	224 007 579	10,99	334 314 771	10,88	49,24
Banskobystrický kraj	200 642 710	9,84	340 550 380	11,08	69,73
Prešovský kraj	192 821 094	9,46	521 888 660	16,99	170,66
Košický kraj	189 305 399	9,29	360 427 457	11,73	90,39
Bratislava hlavné mesto	86 923 599	4,26	136 090 121	4,43	56,56
Mesto Košice	57 011 923	2,80	78 176 144	2,54	37,12
Grantové príjmy a transfery spolu	2 038 403 573	100,00	3 072 643 351	100,00	50,74

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Najväčší objem grantov a transferov v roku 2022 mali samosprávy Bratislavského kraja. So sumou 373,329 mil. eur mali **aj najvyšší podiel** na ich celkovom objeme 18,31 % a v roku 2023 **druhý najväčší objem** so sumou 358,600 mil. eur **ako aj podiel** 11,67 %. Naopak **najmenší objem a podiel na celkovom objeme grantov a transferov mali v obidvoch rokoch Mesto Košice a Hlavné mesto SR Bratislava.** **Mesto Košice** získalo v roku 2023 sumu 78,176 mil. eur s podielom 2,54 % a v roku 2022 sumu 57,012 mil. eur s podielom 2,80 %. **Hlavné mesto SR Bratislava** získalo v roku 2023 sumu 136,090 mil. eur s podielom 4,43 % a v roku 2022 sumu 86,924 mil. eur s podielom 4,26 %.

Objem grantov a transferov medziročne vzrástol vo všetkých krajoch s výnimkou Bratislavského, kde sa z najvyššej sumy 373,329 mil. eur a najvyššieho podielu 18,31 % v roku 2022 znížil na 358,600 mil. eur a podiel 11,67 %, t. j. o 3,95 %.

Medziročne sa ich objem výrazne najviac, o 170,66 %, **zvýšil v samosprávach Prešovského kraja,** zo 192,821 mil. eur a podielu 9,46 % v roku 2022 na 521,889 mil. eur **ako aj najvyšší podiel** 16,99 % v roku 2023. Naopak **ich objem najmenej,** o 18,64 %, **vzrástol v samosprávach Trenčianskeho kraja,** zo sumy 238,448 mil. eur a podielu 11,70 % v roku 2022 na sumu 282,884 mil. eur a podiel 9,21 % v roku 2023 **a v samosprávach Trnavského kraja** o 22,98 % zo sumy 249,973 mil. eur a podielu 12,26 % v roku 2022 na 307,421 mil. eur, avšak **podiel sa v roku 2023 znížil** na 10,01 %, t. j. o 2,25 percentuálnych bodov.

Kapitálové príjmy

Kapitálové príjmy municipalít sú najmä príjmy z predaja ich hnutel'ného a nehnuteľného majetku a granty určené na kapitálové účely.

Ich objem medziročne vzrástol zo 421,582 mil. eur na 813,249 mil. eur, t. j. až o 92,90 % **a ich podiel na celkových príjmoch vzrástol** zo 6,18 % na 9,97 %, t. j. o 3,79 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa SR pripadalo** v priemere 149,64 eur (148,96 eur v roku 2022). Objem kapitálových príjmov v jednotlivých krajoch a ich podiel na celkovom objeme je v tabuľke č. 15.

Tabuľka č. 15: Kapitálové príjmy v jednotlivých krajoch v roku 2022 a 2023

Kapitálové príjmy za jednotlivé kraje	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022
	v €	v %	v €	v %	v %
Bratislavský kraj	36 988 729	8,77	93 159 978	11,46	151,86
Trnavský kraj	47 474 086	11,26	94 924 297	11,67	99,95
Trenčiansky kraj	39 423 491	9,35	81 545 249	10,03	106,84
Nitriansky kraj	49 420 004	11,72	107 335 215	13,20	117,19
Žilinský kraj	51 389 537	12,19	72 996 942	8,98	42,05
Banskobystrický kraj	45 424 155	10,77	93 177 580	11,46	105,13
Prešovský kraj	88 953 696	21,10	142 109 342	17,47	59,76
Košický kraj	47 122 980	11,18	88 964 208	10,94	88,79
Bratislava hlavné mesto	8 505 697	2,02	26 570 655	3,27	212,39
Mesto Košice	6 879 589	1,63	12 466 028	1,53	81,20
Kapitálové príjmy spolu	421 581 963	100,00	813 249 494	100,00	92,90

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Najväčší podiel na objeme kapitálových príjmov v obidvoch rokoch mali samosprávy Prešovského kraja. V roku 2023 mali s vyššou sumou 142,109 mil. eur podiel na celkovom objeme kapitálových príjmov 14,50 % a v roku 2022 s nižšou sumou 88,954 mil. eur vyšší podiel 21,27 %. Naopak **najmenší podiel na ich objeme mali v obidvoch rokoch Mesto Košice a Hlavné mesto**

SR Bratislava. Mesto Košice síce získalo v roku 2023 vyššiu sumu 12,466 mil. eur, ale nižší podiel 1,53 % a v roku 2022 nižšiu sumu 6,880 mil. eur a vyšší podiel 1,63 %. **Hlavné mesto SR Bratislava** získalo v roku 2023 **druhú najnižšiu sumu** 26,571 mil. eur a **druhý najnižší podiel** 3,27 % na ich celkovom objeme a v roku 2022 sumu 8,506 mil. eur a podiel 2,02 %.

Tak ako celkové kapitálové príjmy medziročne vzrástol aj ich objem vo všetkých krajoch, avšak s rozdielnym tempom. Výrazne najväčší nárast o 212,39 % malo Hlavné mesto SR Bratislava, kde sa kapitálové príjmy zvýšili zo sumy 8,506 mil. eur a z podielu 2,02 % na 26,571 mil. eur a podiel 3,27 %, t. j. o 0,10 percentuálnych bodov. **V druhom v poradí, v Bratislavskom kraji sa ich objem zvýšil o 151,86 %** zo sumy 36,990 mil. eur a podielu 8,77 % na 93,160 mil. eur a podiel 11,46 %, t. j. o 2,69 percentuálnych bodov.

Naopak **najmenší nárast kapitálových príjmov o 42,05 % bol v samosprávach Žilinského kraja, kde sa kapitálové príjmy síce zvýšili z 51,390 mil. eur a z podielu 12,19 % na 72,997 mil. eur, avšak ich podiel sa znížil na 8,98 %, t. j. o 3,21 percentuálnych bodov. V Prešovskom kraji síce vzrástli o 59,76 % zo sumy 88,954 mil. eur a z podielu 21,10 % na 142,109 mil. eur, avšak ich podiel sa znížil na 17,47 %, t. j. o 3,63 percentuálnych bodov.**

Nedaňové príjmy

Nedaňovými príjmami samospráv sú príjmy z podnikania, z vlastníctva majetku, z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií, t. j. *administratívne poplatky, poplatky a platby za tovary a služby, pokuty, penále a iné sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou a výnosy z finančných prostriedkov obce.*

V obidvoch rokoch mali nedaňové príjmy najmenší objem, pričom medziročne ich suma vzrástla zo 655,777 mil. eur a z podielu 9,62 % na celkových príjmoch na 748,877 mil. eur a podiel 9,18 %, t. j. o 14,20 %. Medziročný pokles podielov predstavoval 0,44 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa** v roku 2023 pripadalo 137,80 eur, v roku 2022 to bolo 137,17 eur. Objem nedaňových príjmov v municipalitách jednotlivých krajov a ich podiel na celkovom objeme je v tabuľke č. 16.

Tabuľka č. 16: Nedaňové príjmy municipalít v krajoch v roku 2022 a 2023

Nedaňové príjmy municipalít v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	71 880 576	10,96	84 798 748	11,32	17,97
Trnavský kraj	81 870 297	12,48	85 880 361	11,47	4,90
Trenčiansky kraj	73 627 962	11,23	93 206 782	12,45	26,59
Nitriansky kraj	81 984 848	12,50	88 171 419	11,77	7,55
Žilinský kraj	68 464 037	10,44	77 053 554	10,29	12,55
Banskobystrický kraj	75 856 350	11,57	82 302 960	10,99	8,50
Prešovský kraj	89 548 732	13,66	95 377 510	12,74	6,51
Košický kraj	58 539 782	8,93	62 987 529	8,41	7,60
Bratislava hlavné mesto	37 571 726	5,73	56 897 593	7,60	51,44
Mesto Košice	16 432 744	2,51	22 200 848	2,96	35,10
Nedaňové príjmy spolu	655 777 053	100,00	748 877 303	100,00	14,20

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Najväčší objem a podiel na objeme nedaňových príjmov v obidvoch rokoch mali samosprávy Prešovského kraja. V roku 2023 získali 95,378 mil. eur s podielom na celkovom objeme nedaňových príjmov 12,74 % a **v roku 2022** so sumou 89,549 mil. eur podiel 13,66 %. **V roku 2023 s malým rozdielom nasledovali samosprávy Trenčianskeho kraja** so sumou

93,207 mil. eur a s podielom 12,45 %. **V roku 2022 boli až piate v poradí** so sumou 73,628 mil. eur a s podielom 11,23 %.

Naopak **najmenší objem a podiel na objeme nedaňových príjmov malo v obidvoch rokoch Mesto Košice**, ktoré získalo **v roku 2023** sumu 22,201 mil. eur a podiel 2,96 %. **V roku 2022** získalo sumu 16,433 mil. eur a podiel 2,51 %. **Druhý najmenší objem a podiel na sume nedaňových príjmov v obidvoch rokoch malo Hlavné mesto SR Bratislava. V roku 2023** získalo 56,898 mil. eur a podiel 7,60 %, **v roku 2022** to bolo 37,572 mil. eur a podiel 5,73 %.

Objem nedaňových príjmov medziročne vzrástol vo všetkých krajoch. V Hlavnom meste SR Bratislava to bolo výrazne najviac, o 51,44 %, **a v Meste Košice** o 35,10 %.

Naopak **najmenší nárast nedaňových príjmov o 4,90 % mali samosprávy Trnavského kraja**. Ich objem vzrástol zo sumy 81,870 mil. eur a z podielu 12,48 % **v roku 2022** na 85,880 mil. eur a podiel 11,47 % **v roku 2023**. Napriek nárastu objemu nedaňových príjmov sa ich medziročný podiel znížil o 1,01 percentuálnych bodov, z 12,48 % na 11,47 %. **Druhý najnižší nárast** ich objemu o 6,51 % **mali samosprávy Prešovského kraja**.

Príjmové finančné operácie

Príjmovými finančnými operáciami sú splátky domácich a zahraničných úverov, pôžičiek – istín, návratných finančných výpomocí, z predaja majetkových účastí a ostatné transakcie s finančnými aktívami.

Príjmové finančné operácie mali v obidvoch rokoch tretí najvyšší podiel na príjmoch spolu. Oproti roku 2022 v objeme 911,852 mil. eur sa v roku 2023 ako jediná skupina príjmov znížili na objem 871,879 mil. eur, t. j. **o 4,38 %**. Ich podiel na celkových príjmoch klesol z 13,37 % v roku 2022 na 10,69 % v roku 2023, t. j. o 2,68 percentuálnych bodov. **Na jedného obyvateľa SR** ich pripadalo v priemere 160,43 eur (159,70 eur v roku 2022). Objem finančných príjmov v municipalitách jednotlivých krajov a ich podiel na celkovom objeme finančných príjmov je v tabuľke č. 17.

Tabuľka č. 17: Príjmové finančné operácie za municipality v krajoch v roku 2022 a 2023

Príjmové finančné operácie za municipality v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023 / rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	104 556 039	18,31	102 882 365	11,67	-3,95
Trnavský kraj	91 652 496	12,26	85 282 562	10,01	22,98
Trenčiansky kraj	91 598 870	11,70	82 048 457	9,21	18,64
Nitriansky kraj	96 321 546	11,08	122 028 884	11,47	55,92
Žilinský kraj	108 192 487	10,99	76 295 683	10,88	49,24
Banskobystrický kraj	95 644 607	9,84	91 788 969	11,08	69,73
Prešovský kraj	140 059 816	9,46	126 460 334	16,99	170,66
Košický kraj	84 701 036	9,29	84 394 857	11,73	90,39
Bratislava hlavné mesto	56 199 539	4,26	71 299 820	4,43	56,56
Mesto Košice	42 925 495	2,80	29 396 688	2,54	37,12
Príjmové finančné operácie spolu	911 851 930	100,00	871 878 619	100,00	-4,38

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Najväčší objem a podiel na objeme finančných príjmov v obidvoch rokoch mali samosprávy Prešovského kraja. V roku 2023 mali so sumou 126,460 mil. eur podiel na celkovom objeme finančných príjmov 14,50 % a **v roku 2022** so sumou 140,060 mil. eur podiel 15,36 %. Naopak

najmenší podiel na ich objeme mali v obidvoch rokoch Mesto Košice a Hlavné mesto SR Bratislava. Mesto Košice získalo **v roku 2023** sumu 29,397 mil. eur a podiel 3,37 % a **v roku 2022** sumu 42,925 mil. eur a podiel 4,71 %. **Hlavné mesto SR Bratislava** získalo **v roku 2023** sumu 71,300 mil. eur a podiel 8,18 % na ich celkovom objeme a **v roku 2022** sumu 56,200 mil. eur a podiel 6,16 %.

Objem finančných príjmov napriek ich celkovému medziročnému poklesu vzrástol v Hlavnom meste SR Bratislave o 26,87 % zo sumy 56,200 mil. eur a z podielu 6,16 % na 71,300 mil. eur a podiel 8,18 % a **v Nitrianskom kraji** o 26,69 % zo sumy 96,322 mil. eur a z podielu 10,56 % na 122,029 mil. eur a podiel 14,00 %.

Najväčší pokles finančných príjmov o 31,52 % **malo Mesto Košice**, kde sa finančné príjmy znížili zo 42,925 mil. eur a z podielu 4,71 % na 29,397 mil. eur a podiel 3,37 %. **V Žilinskom kraji** poklesli o 29,48 % zo sumy 108,192 mil. eur a z podielu 11,87 % na 76,296 mil. eur a podiel 8,75 %. Naopak **najmenej**, o 0,36 %, **poklesli v Košickom kraji** zo sumy 84,701 mil. eur a z podielu 9,29 % na 84,395 mil. eur, **avšak ich podiel sa zvýšil** na 9,68 %, t. j. o 0,39 percentuálnych bodov.

Výdavky analyzovaných samospráv a ich rozpočtových organizácií sa medziročne zvýšili o 19,12 %

Celkové výdavky analyzovaných samospráv a nimi zriadených rozpočtových organizácií (vrátane výdavkových finančných operácií) v objeme 7 572,831 mil. eur **v roku 2023 vzrástli** oproti 6 357, 472 mil. eur v roku 2022 **o 19,12 %**, **takmer rovnakým tempom ako celkové príjmy**.

Na ich výške sa **v roku 2023** s podielom 78,50 % podieľali bežné výdavky v čiastke 5 944,380 mil. eur (81,47 % v objeme 5 179,525 mil. eur v roku 2022), 18,07 % kapitálové výdavky v čiastke 1 368,747 mil. eur (15,32 % v objeme 974,247 mil. eur v roku 2022) a 3,43 % výdavkové finančné operácie v čiastke 259,705 mil. eur (3,20 % v objeme 203,699 mil. eur v roku 2022). Objem a štruktúra celkových výdavkov municipalít v krajoch je v tabuľke č. 18.

Tabuľka č. 18: **Objem výdavkov municipalít vrátane výdavkov nimi zriadených rozpočtových organizácií**

Objem a štruktúra celkových výdavkov municipalít v SR	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bežné	5 179 525 214	81,47	5 944 379 594	78,50	14,77
Kapitálové	974 247 173	15,32	1 368 746 735	18,07	40,49
Finančné	203 699 302	3,20	259 704 728	3,43	27,49
Výdavky spolu	6 357 471 689	100,00	7 572 831 057	100,00	19,12

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Ako je vidieť v tabuľke č. 19, **objem celkových výdavkov ako aj ich podiel boli v jednotlivých krajoch rôzne. V obidvoch rokoch bol výrazne najvyšší v samosprávach Prešovského kraja.** Z 982,666 mil. eur a podielu 15,46 % v roku 2022 sa síce zvýšil na 1 141,175 mil. eur, **ale podiel sa mierne znížil** na 15,07 % v roku 2023, t. j. o 0,39 percentuálnych bodov. **Objem celkových výdavkov medziročne vzrástol o 16,13 %.**

Druhý najvyšší objem a podiel celkových výdavkov mali samosprávy v Nitrianskom kraji. Zo sumy 722,249 mil. eur a podielu 11,36 % v roku 2022 sa zvýšili na 891,611 mil. eur a podiel 11,77 % v roku 2023. **Objem výdavkov medziročne vzrástol o 23,45 %.**

Tabuľka č. 19: **Objem a podiel celkových výdavkov municipalít v krajoch**

Celkové výdavky za municipality v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	638 492 167	10,04	808 645 323	10,68	26,65
Trnavský kraj	650 015 380	10,22	767 793 430	10,14	18,12
Trenčiansky kraj	633 628 480	9,97	739 942 929	9,77	16,78
Nitriansky kraj	722 248 811	11,36	891 610 730	11,77	23,45
Žilinský kraj	717 871 458	11,29	818 236 847	10,80	13,98
Banskobystrický kraj	690 094 771	10,85	801 939 251	10,59	16,21
Prešovský kraj	982 666 403	15,46	1 141 175 492	15,07	16,13
Košický kraj	632 591 554	9,95	735 849 962	9,72	16,32
Bratislava hlavné mesto	435 928 660	6,86	574 838 181	7,59	31,87
Mesto Košice	253 934 004	3,99	292 798 912	3,87	15,31
Výdavky municipalít v krajoch spolu	6 357 471 689	100,00	7 572 831 057	100,00	19,12

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Naopak **objem celkových výdavkov aj ich podiel bol v obidvoch rokoch výrazne najnižší v Meste Košice**. Zo sumy 253,934 mil. eur a podielu 3,99 % v roku 2022 síce ich suma vzrástla na 292,799 mil. eur, **ale ich podiel sa v roku 2023 znížil na 3,87 %**, t. j. o 0,12 percentuálnych bodov. **Objem celkových výdavkov medziročne vzrástol o 15,31 %**.

Druhý najnižší objem a podiel výdavkov v obidvoch rokoch malo Hlavné mesto SR Bratislava. Zo 435,929 mil. eur a podielu 6,86 % v roku 2022 vzrástol na 574,838 mil. eur a podiel na 7,59 % v roku 2023. **Objem výdavkov medziročne vzrástol o 31,87 %**, čo je najviac zo všetkých krajov.

Druhý najvyšší medziročný nárast objemu výdavkov o 26,65 % mali samosprávy v Bratislavskom kraji, kde vzrástol zo 638,492 mil. eur a podielu 10,04 % v roku 2022 na 808,645 mil. eur a podiel 10,68 % v roku 2023. Naopak **najmenší medziročný nárast o 13,98 % bol v samosprávach Žilinského kraja**, kde síce ich objem zo sumy 717,871 mil. eur v roku 2022 vzrástol na 818,237 mil. eur, **ale ich podiel sa znížil z 11,29 % na 10,80 % v roku 2023**, t. j. o 0,49 percentuálnych bodov.

Bežné výdavky

Bežné výdavky zahŕňajú platby za mzdy, platy, úhrady poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, poisťné, tovary a služby, napr. *cestovné náhrady, energie, materiál, dopravné, údržbu a opravy* (vrátane modernizácie a rekonštrukcie), *nájomné*. Na úhradu bežných výdavkov bolo možné podľa Opatrenia MF SR s cieľom zmierniť negatívne následky pandemickej situácie na základe rozhodnutia zastupiteľstva použiť aj prostriedky rezervného fondu, kapitálových príjmov a návratných zdrojov financovania. Od 15. decembra 2022 to bolo uzákonené novelou zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov až do konca roka 2023 bez ohľadu na vyrovnanosť bežného rozpočtu. **Bežné výdavky síce medziročne vzrástli o 14,77 % zo sumy 5 179,525 mil. eur v roku 2022 na 5 944,380 mil. eur**, **ale ich podiel na celkových výdavkoch sa znížil z 81,47 % na 78,50**, t. j. o **2,97 percentuálnych bodov**. Tempo ich rastu bolo pomalšie v porovnaní s tempom rastu celkových výdavkov.

Aj objem bežných výdavkov a ich podiel boli v jednotlivých krajoch, ako je vidieť v tabuľke č. 20, **rôzne**. **V obidvoch rokoch bol výrazne najvyšší v samosprávach Prešovského kraja**, **tak ako u celkových výdavkoch**, s objemom 875,402 mil. eur a s podielom 14,73 % v roku 2022 a s objemom 772,892 mil. eur, **ale s nižším podielom 14,73 % v roku 2023**, t. j. o 0,39

percentuálnych bodov. Medziročne objem bežných výdavkov vzrástol o 13,26 %. Druhý najvyšší objem a podiel bežných výdavkov v roku 2022 mali samosprávy v Nitrianskom kraji. Zo sumy 586,205 mil. eur a podielu 11,32 % sa zvýšila na 659,362 mil. eur, ale ich podiel sa znížil na 11,09 % v roku 2023, t. j. o 0,23 percentuálnych bodov a klesli na tretie miesto. Medziročne ich objem vzrástol o 12,48 %.

Tabuľka č. 20: Objem a podiel bežných výdavkov municipalít v krajoch

Bežné výdavky za municipality v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	513 223 755	9,91	610 173 790	10,26	18,89
Trnavský kraj	518 545 398	10,01	587 449 998	9,88	13,29
Trenčiansky kraj	509 643 906	9,84	578 883 395	9,74	13,59
Nitriansky kraj	586 205 042	11,32	659 362 186	11,09	12,48
Žilinský kraj	581 030 446	11,22	670 678 086	11,28	15,43
Banskobystrický kraj	571 802 846	11,04	642 391 198	10,81	12,34
Prešovský kraj	772 892 107	14,92	875 401 504	14,73	13,26
Košický kraj	515 657 687	9,96	583 006 467	9,81	13,06
Bratislava hlavné mesto	383 772 956	7,41	490 335 129	8,25	27,77
Mesto Košice	226 751 071	4,38	246 697 838	4,15	8,80
Bežné výdavky municipalít spolu	5 179 525 214	100,00	5 944 379 594	100,00	14,77

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

V roku 2023 mali druhý najvyšší objem a podiel bežných výdavkov samosprávy Žilinského kraja. Z 581,030 mil. eur a podielu 11,22 % v roku 2022 sa zvýšili na 670,678 mil. eur a podiel 11,28 %, t. j. o 0,06 percentuálnych bodov v roku 2023. Medziročne ich objem vzrástol o 15,43 %.

Naopak objem bežných výdavkov aj ich podiel bol v obidvoch rokoch výrazne najnižší v Meste Košice. Zo sumy 226,751 mil. eur a podielu 4,38 % v roku 2022 síce ich suma vzrástla na 246,698 mil. eur, ale ich podiel sa znížil na 4,15 %, t. j. o 0,23 percentuálnych bodov v roku 2023. Medziročne objem bežných výdavkov vzrástol o 8,80 %. Druhý najnižší objem a podiel bežných výdavkov v obidvoch rokoch malo Hlavné mesto SR Bratislava. Z 383,773 mil. eur a podielu 7,41 % v roku 2022 vzrástol na 490,335 mil. eur a podiel na 8,25 %, t. j. o 0,84 percentuálnych bodov v roku 2023. Medziročne ich objem vzrástol o 27,77 %, čo je najviac zo všetkých krajov.

Druhý najvyšší medziročný nárast objemu bežných výdavkov o 18,89 % mali samosprávy v Bratislavskom kraji, kde vzrástol z 513,224 mil. eur a podielu 9,91 % v roku 2022 na 610,174 mil. eur a podiel 10,26 % v roku 2023. Naopak najmenší medziročný nárast o 8,80 % bol v Meste Košice.

Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky sú prostriedky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku s cenou nad 1 700 eur (pri nižšej cene ide o bežný výdavok). Zahŕňajú výdavky na budovy získané výstavbou alebo kúpou, ďalej výdavky na rekonštrukciu, príp. modernizáciu budov a pod. Na ich úhradu samosprávy používajú návratné zdroje financovania.

Samosprávy síce pokračovali v realizácii niektorých investícií (viaceré boli pozastavené), ale na raste kapitálových výdavkov sa podieľali aj rastúce ceny stavebných materiálov (pri niektorých o viac ako 100 %), osobných nákladov či energií.

Kapitálové výdavky mali v obidvoch rokoch druhý najvyšší objem a podiel na celkových výdavkoch. Napriek výpadku na podielových daniach a ťažkej finančnej situácii **kapitálové výdavky medziročne vzrástli** z 974,247 mil. eur v roku 2022 na 1 368,747 mil. eur v roku 2023 **až o 40,49 %** a zároveň sa zvýšil aj ich podiel na celkových výdavkoch z 15,32 % na 18,07 %, t. j. o 2,75 percentuálnych bodov.

Medziročné tempo rastu kapitálových výdavkov bolo výrazne nižšie (o 40,49 %) ako tempo rastu kapitálových príjmov (o 92,92 %). Predpokladáme, že vstupné ceny do investícií budú rásť výrazne rýchlejšie ako index spotrebiteľských cien. Viaceré obce budú mať problém uskutočniť naplánované investície, na ktoré šetrili v predchádzajúcich rokoch. Niektoré investície sa zrejme vôbec neuskutočnia, čo bude mať vplyv na pomalší rozvoj obcí.

Aj objem kapitálových výdavkov a ich podiel boli v jednotlivých krajoch, ako je vidieť v tabuľke č. 21 rôzne. **V obidvoch rokoch bol výrazne najvyšší v samosprávach Prešovského kraja, tak ako u celkových a bežných výdavkoch.** Zo 172,992 mil. eur a podielu 17,76 % v roku 2022 sa síce zvýšil na 227,203 mil. eur, ale ich podiel sa znížil na 16,60 % v roku 2023, t. j. o 1,16 percentuálnych bodov. **Medziročne objem kapitálových výdavkov vzrástol o 31,34 %, bol to však až ôsmy nárast v poradí.**

V roku 2023 mali druhý najvyšší objem a podiel kapitálových výdavkov samosprávy Nitrianskeho kraja. Zo 104,943 mil. eur a podielu 10,77 % v roku 2022 sa zvýšili na 186,437 mil. eur a podiel 13,62 %, t. j. o 2,85 percentuálnych bodov v roku 2023. **Medziročne ich objem vzrástol o 77,66 %, čo bol druhý najväčší medziročný nárast** v roku 2023.

Naopak **objem kapitálových výdavkov aj ich podiel bol v obidvoch rokoch výrazne najnižší v Meste Košice.** Zo sumy 22,627 mil. eur a podielu 2,32 % v roku 2022 ich suma vzrástla na 36,809 mil. eur a podiel na 2,69 %, t. j. o 0,37 percentuálnych bodov v roku 2023. **Medziročne vzrástli o 62,68 %, čo bol tretí najväčší medziročný nárast v roku 2023.**

Tabuľka č. 21: **Objem a podiel kapitálových výdavkov municipalít v krajoch**

Kapitálové výdavky municipalít v krajoch	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	112 987 529	11,60	177 849 282	12,99	57,41
Trnavský kraj	107 841 729	11,07	151 824 175	11,09	40,78
Trenčiansky kraj	100 240 027	10,29	124 430 324	9,09	24,13
Nitriansky kraj	104 943 354	10,77	186 437 435	13,62	77,66
Žilinský kraj	117 121 771	12,02	122 061 083	8,92	4,22
Banskobystrický kraj	98 882 563	10,15	138 658 647	10,13	40,23
Prešovský kraj	172 992 097	17,76	227 202 558	16,60	31,34
Košický kraj	94 912 586	9,74	127 059 384	9,28	33,87
Bratislava hlavné mesto	41 698 887	4,28	76 414 872	5,58	83,25
Mesto Košice	22 626 630	2,32	36 808 976	2,69	62,68
Kapitálové výdavky municipalít spolu	974 247 173	100,00	1 368 746 735	100,00	40,49

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Druhý najvyšší medziročný nárast objemu kapitálových výdavkov o 77,66 % **mali samosprávy v Nitrianskom kraji.** Naopak **najmenší medziročný nárast** o 4,22 % **bol samosprávach Žilinského kraja.** Zo 117,122 mil. eur a podielu 12,22 % v roku 2022 síce vzrástol na 122,061 mil. eur, ale ich podiel sa znížil na 8,92 %, t. j. o 3,10 percentuálnych bodov v roku 2023.

Výdavkové finančné operácie

Výdavkové finančné operácie zahŕňajú najmä splácanie úverov (istiny a návratnej finančnej výpomoci) a **finančného lízingu**, pričom platby úrokov sa klasifikujú v bežných výdavkoch. *Patria sem aj výdavky na obstaranie majetkových účastí. Finančné výdavkové operácie sú súčasťou rozpočtu obce, ale nie sú súčasťou výdavkov rozpočtu obce.* Obce môžu použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka sa výnimočne môžu použiť tieto zdroje financovania za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu.

Finančné výdavky mali v obidvoch rokoch najnižší podiel na celkových výdavkoch. Medziročne vzrástli z 203,669 mil. eur v roku 2022 na 259,705 mil. eur v roku 2023 o 27,49 % a zároveň sa zvýšil aj ich podiel na celkových výdavkoch z 3,20 % na 3,43 %, t. j. o 0,23 percentuálnych bodov.

Napriek medziročného nárastu finančných výdavkov za všetky kraje spolu, došlo v Hlavnom meste SR Bratislave k ich poklesu o 22,65 %. Finančné výdavky boli v roku 2022 druhé najnižšie s objemom 10,457 mil. eur a podielom 5,13 %, **avšak v roku 2023 klesli na najnižší objem** 8,088 mil. eur a podiel 3,11 %, t. j. o 2,02 percentuálnych bodov.

Tabuľka č. 22: **Objem a podiel výdavkových finančných operácií municipalít v krajoch**

Finančné výdavky za jednotlivé kraje	rok 2022		rok 2023		rok 2023/ rok 2022 v %
	v €	v %	v €	v %	
Bratislavský kraj	12 280 883	6,03	20 622 251	7,94	67,92
Trnavský kraj	23 628 253	11,60	28 519 257	10,98	20,70
Trenčiansky kraj	23 744 547	11,66	36 629 210	14,10	54,26
Nitriansky kraj	31 100 416	15,27	45 811 109	17,64	47,30
Žilinský kraj	19 719 241	9,68	25 497 678	9,82	29,30
Banskobystrický kraj	19 409 362	9,53	20 889 405	8,04	7,63
Prešovský kraj	36 782 200	18,06	38 571 431	14,85	4,86
Košický kraj	22 021 281	10,81	25 784 110	9,93	17,09
Bratislava hlavné mesto	10 456 818	5,13	8 088 180	3,11	-22,65
Mesto Košice	4 556 304	2,24	9 292 098	3,58	103,94
Finančné výdavky municipalít spolu	203 699 302	100,00	259 704 728	100,00	27,49

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

V ďalších krajoch bol objem finančných výdavkov a ich podiel, ako vidieť v tabuľke č. 22, rôzne. V roku 2022 bol ich objem najvyšší v samosprávach Prešovského kraja, tak ako u celkových, bežných aj kapitálových výdavkoch. Z 36,782 mil. eur sa síce zvýšil na 38,571 mil. eur v roku 2023, **ale ich podiel sa znížil** z 18,06 % na 14,85 %, t. j. o 3,21 percentuálnych bodov **a stal sa krajom s druhým najvyšším podielom. Medziročne objem finančných výdavkov vzrástol najmenej zo všetkých krajo, o 4,86 %.**

V roku 2022 mali druhý najvyšší objem a podiel finančných výdavkov samosprávy Nitrianskeho kraja. Z 31,100 mil. eur a podielu 15,27 % sa zvýšili na 45,811 mil. eur a podiel 17,64 %, t. j. o 2,37 percentuálnych bodov v roku 2023, čím **sa stal krajom s najvyšším objemom a podielom na finančných výdavkoch. Medziročne ich objem vzrástol o 47,30 %, čo bol štvrtý najväčší medziročný nárast.**

Naopak **najmenší objem a podiel finančných výdavkov v roku 2022 malo Mesto Košice.** Ich objem sa zvýšil zo 4,556 mil. eur a podielu 2,24 % v roku 2022 na 9,292 mil. eur a podiel 3,58 %, t. j. o 1,34 percentuálnych bodov.

t. j. o 1,34 percentuálnych bodov. **V roku 2023 to bol druhý najnižší objem a podiel finančných výdavkov, avšak ich medziročný nárast o 103,94 % bol najväčší zo všetkých krajov.**

Druhý najväčší medziročný nárast objemu a podielu finančných výdavkov o 67,92 % mali samosprávy Bratislavského kraja. Zo sumy 12,281 mil. eur a podielu 6,03 % vzrástli na 20,622 mil. eur a podiel 7,94 %, t. j. o 1,91 percentuálnych bodov.

Naopak **druhý najnižší medziročný nárast finančných výdavkov o 7,63 % bol v samosprávach Banskobystrického kraja.** Ich objem síce vzrástol z 19,409 mil. eur na 30,899 mil. eur, **ale ich podiel sa znížil z 9,53 % na 8,04 %, t. j. o 1,49 percentuálnych bodov v roku 2023, čo bol štvrtý najmenší nárast v poradí.**

Vyhodnotenie ekonomického zdravia municipalít – iRating municipalít

Hospodárenie obcí je možné hodnotiť viacerými spôsobmi. Prvým je anketa spokojnosti obyvateľov, nevýhodou ktorej je veľký vplyv subjektívneho faktoru na hodnotenie. Druhým je porovnávanie jednotlivých ukazovateľov hospodárenia obce v čase, ktorým sa zisťuje, ktoré položky a skupiny príjmov alebo výdavkov rastú rýchlejšie, resp. pomalšie, akú časť príjmov obec investuje, akou časťou príjmov financuje bežnú prevádzku, atď. Výsledok porovnania však neposkytuje odpoveď, či je vývoj ukazovateľov výhodný pre obyvateľov, či obec nemá nadmernú spotrebu, resp. zadĺženie.

Tretím spôsobom je porovnávanie výsledkov jednotlivých ukazovateľov obce s výsledkami ostatných obcí, záverom ktorého je hodnotenie prostredníctvom jedného ukazovateľa, podľa ktorého je možné porovnávať obce navzájom medzi sebou, **a tým je rating. Rating vo všeobecnosti odráža mieru rizika, vypovedajúcu o tom, či daná obec uhradí svoje záväzky, vyplývajúce najmä z návratných zdrojov financovania.** Rating poskytuje významnú informáciu nie len pre veriteľov o solventnosti obce, ale aj pre samotnú obec, ktorá získava objektívny obraz o svojej finančnej situácii a finančnej udržateľnosti jej rozvoja. Využitie ratingového hodnotenia môže upozorniť na prípadné riziká a prispieť tak k ich zníženiu.

V Slovenskej republike je riziko, že obec nemusí byť vždy schopná splácať svoje záväzky, podmienené niekoľkými faktormi. Ak obce vykazujú pomerne vysoký podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch, na ich financovanie je v mnohých prípadoch nutné použiť aj iné zdroje ako vlastné. Nakoľko väčšina investícií má nulovú, resp. veľmi malú návratnosť prostriedkov potrebných na ich realizáciu, prípadnú pôžičku na investície je tak nutné zaplatiť z iných zdrojov obce.

Mechanizmus financovania neposkytuje obciam veľký priestor pre zvýšenie príjmov na úhradu záväzkov. Viac ako polovicu príjmov tvoria podielové dane, objem ktorých nemá jednotlivá obec šancu ovplyvniť. Zvýšenie nedaňových príjmov má tiež malý potenciál, rovnako ako vynútený predaj majetku, ktorý býva takmer vždy menej efektívny. **Jedinou možnosťou, ako navýšiť rozpočet, je predaj majetku.**

Pravidelne na ročnej báze CRIF hodnotí ekonomické zdravie municipalít modelom, ktorý je postavený na statickom a dynamickom vyhodnocovaní dvadsiatich ôsmich finančných a pätnástich nefinančných ukazovateľov. Ratingový systém vychádza z údajov v rozpočte a z ďalších účtovných výkazov obcí. Umožňuje nie len vyhodnotiť veľké množstvo obcí naraz, čo významne znižuje náklady, ale tiež porovnanie jednej obce v čase.

Finančná bonita municipalít je charakterizovaná jedným z piatich stupňov rizika a vyplýva predovšetkým z hodnotenia finančných ukazovateľov a to jednak staticky ako aj v medziročnom vývoji. **Ukazovatele charakterizujú základné aspekty hospodárenia hodnotenej municipality, a to s dôrazom na jej schopnosť plniť si svoje záväzky voči veriteľom.** Každý ukazovateľ a každé hodnotené obdobie majú svoju váhu.

Jednotlivé ukazovatele majú na základe štatistických výpočtov, pre ktoré boli použité údaje všetkých municipalít v Slovenskej republike, ktoré predložili finančné údaje za 3 bezprostredne po sebe nasledujúce roky, **nastavené hranice, podľa ktorých sa dá určiť, či je posudzovaná municipalita v danej oblasti priemerná, podpriemerná alebo nadpriemerná.**

Nefinančná bonita je charakterizovaná jedným z troch stupňov rizika a opiera sa o posúdenie skupiny kritérií týkajúcich sa nefinančných charakteristík hodnotenej municipality a príslušného regiónu. Každé kritérium má svoju váhu.

Kombináciou výsledku finančnej a nefinančnej bonity je výsledný rating. Použitá matica 5X3 (obrázok č. 4) prideliť municipalite jeden zo 7 ratingových stupňov: **A** (bez rizika), **B+** (takmer bez rizika), **B** (veľmi nízke riziko), **B-** (nízke riziko), **C+** (stredné riziko), **C** (vyššie riziko), **C-** (vysoké riziko). Pre obce v špeciálnom režime (nútená správa) je použitý ratingový stupeň **D**. **Municipality s ratingovým stupňom A až C+ možno považovať za úverovateľné.**

Rating za rok 2023 bol pridelený 2 839 slovenským obciam a mestám, čo predstavuje 97,61 % z ich celkového počtu 2 927. Ratingové stupne A až C+ dosiahlo 2 594 municipalít, ktoré možno považovať za úverovateľné, čo predstavuje 91,37 % z ich počtu za rok 2023. Ratingový stupeň nebolo možné prideliť 88 samosprávam, nakoľko v niektorom z troch po sebe nasledujúcich rokov 2021, 2022 alebo 2023 nepredložili finančné údaje. Početnosť municipalít v ratingových stupňoch je na obrázku č. 4.

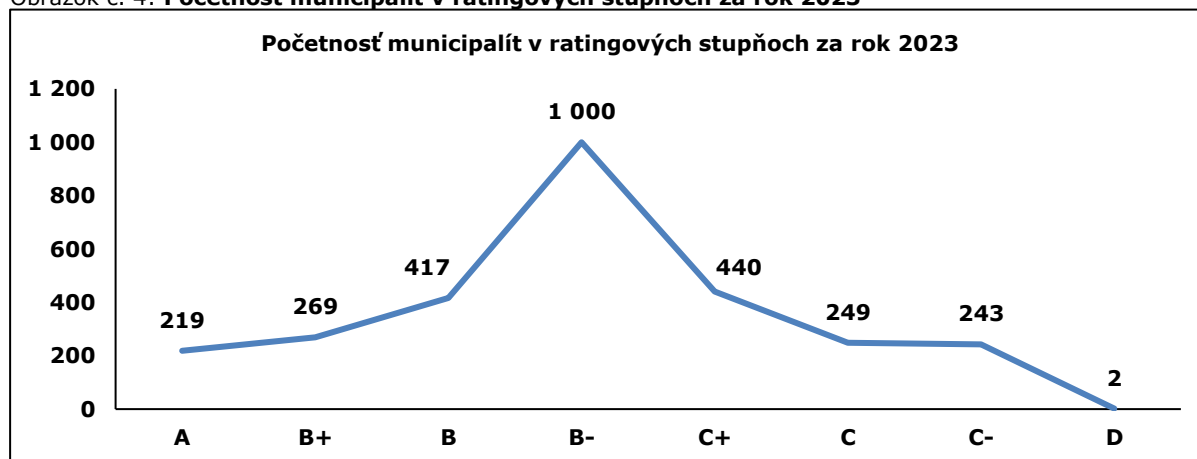
Obrázok č. 4: Výsledný rating

Nefinančné ukazovatele	Finančné ukazovatele				
	a	b	c	d	e
a	A	B+	B-	C+	C
b	A	B	B-	C+	C-
c	B+	B	B-	C	C-

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

V roku 2023 bolo najlepšie ratingové hodnotenie „A“ pridelené 219 z 2 839 municipalít, čo predstavuje 7,71 %. Druhé najlepšie hodnotenie „B+“ získalo 269 municipalít (9,48 %). Stupeň „B“ dosiahlo 417 municipalít (14,69 %) a „B-“, malo najviac, až 1 000 municipalít (35,22 %). Nasledujúci stupeň „C+“, dostalo 440 municipalít (15,46 %), stupeň „C“ 249 municipalít (8,77 %) a stupeň „C-“, 243 municipalít (8,56 %). V priebehu roku 2023 bol zavedený ozdravný režim v obciach Ladomírová, Vyšný Mirošov (obidve v okrese Svidník) a v obci Gortva (v okrese Rimavská Sobota). Z tohto dôvodu im bol pridelený ratingový stupeň „C-“.

Obrázok č. 4: Početnosť municipalít v ratingových stupňoch za rok 2023

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Nútená správa nebola síce zavedená v žiadnej municipalite, avšak v hospodárení v nútenej správe pokračovala obec Švedlár (okres Gelnica, od 1. 6. 2015) a od 8. 4. 2005 mestská časť Bratislava – Devín. Od 1. 11. 2014 je pod správou Hlavného mesta SR Bratislavy a od 12. 9. 2023 hospodári v režime konsolidácie. Obidvom samosprávam bol z tohto dôvodu priradený ratingový stupeň „D“.

Výsledky ratingového hodnotenia obcí podľa krajov

Z rozloženia ratingového hodnotenia municipalít podľa krajov (v tabuľkách č. 23 a 24) vyplýva, že nie všetky municipality hospodárili v roku 2023, 2022 a v pandemickom roku 2021 rovnako úspešne. Prejavilo sa to v rozdielnych počtoch a podieloch samospráv v jednotlivých hodnotiacich stupňoch podľa krajov. V štatistike sú Hlavné mesto SR Bratislava s dosiahnutým ratingovým stupňom „C-“ a Mesto Košice s ratingovým stupňom „C+“ zahrnuté do Bratislavského a Košického kraja.

Najlepšie v hodnotení uspeli obce v Bratislavskom a v Žilinskom kraji. V Bratislavskom kraji mali najväčší podiel 40,48 % samosprávy s najlepším hodnotením „A“ a „B+“ z ich celkového počtu 84. V tomto kraji mali nulové zastúpenie obce s hodnotením „B“. Druhý najvyšší podiel 38,10 % mali samosprávy tohto kraja so stupňom „B-“ a podiel obcí s ratingovým stupňom „C+“ 15,48 % bol mierne pod priemerom 16,66 %. **Podiel neúverovateľných obcí bol po Žilinskom kraji** s podielom 3,95 % **druhý najnižší** s podielom 5,95 %, z čoho obce so stupňom „C“ tvorili 2,38 %, s „C-“ 2,38 % a s „D“ 1,19 %.

Tabuľka č. 23: Počet municipalít v ratingových stupňoch podľa krajov v roku 2023

rok 2023	A	B+	B	B-	C+	C	C-	D	spolu
Bratislavský kraj	14	20	0	32	13	2	2	1	84
Trnavský kraj	19	27	9	89	59	12	21	0	236
Trenčiansky kraj	25	38	42	90	36	16	11	0	258
Nitriansky kraj	21	27	35	116	91	15	32	0	337
Žilinský kraj	49	64	32	99	48	6	6	0	304
Banskobystrický kraj	31	34	94	196	52	50	53	0	510
Prešovský kraj	38	37	118	214	76	88	84	0	655
Košický kraj	22	22	87	164	65	60	34	1	455

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Druhý najväčší podiel samospráv 37,17 % s hodnotením „A“ a „B+“ z ich celkového počtu 304 dosiahol Žilinský kraj, ktorý mal piaty najvyšší podiel obcí 10,53 % so stupňom „B“. Najmenší podiel 32,57 % mali samosprávy s hodnotením „B-“, a tretí najväčší podiel 15,79 % s hodnotením „C+“. **Podiel neúverovateľných samospráv 3,95 % bol zo všetkých krajoch najnižší.**

Naopak **najhoršie v hodnotení uspeli obce v Košickom a v Prešovskom kraji. V Košickom kraji** mali najmenší podiel samosprávy s hodnotením „A“ a „B+“ z ich celkového počtu 455, čo predstavuje podiel 9,68 %. **Podiel neúverovateľných samospráv 20,88 % bol po Prešovskom kraji druhý najvyšší, s malým rozdielom oproti Banskobystrickému kraju** s podielom 20,20 %. **Podiel neúverovateľných obcí 26,26 % bol najvyšší v Prešovskom kraji a druhý najnižší podiel 11,45 % obcí s hodnotením „A“ a „B+“.**

Najvyšší podiel s ratingovým hodnotením „A“ (16,67 %) a „B+“ (23,81 %) mali municipality Bratislavského kraja, s hodnotením „B“ municipality Košického kraja (19,12%), s hodnotením „B-“, municipality Banskobystrického kraja (38,43 %, s nepatrným rozdielom oproti podielu 38,10 % v samosprávach Bratislavského kraja). Najvyšší podiel 27,00 % s hodnotením „C+“ mali samosprávy Nitrianskeho kraja, s hodnotením „C“ (13,44 %) a „C-“ (12,82 %) samosprávy Prešovského kraja.

Tabuľka č. 24: **Percentuálny podiel municipalít v ratingových stupňoch podľa krajov v roku 2023**

Percentuálne zastúpenie municipalít v ratingových stupňoch podľa krajov									
2023	A	B+	B	B-	C+	C	C-	D	spolu
Bratislavský kraj	16,67	23,81	0,00	38,10	15,48	2,38	2,38	1,19	100,00
Trnavský kraj	8,05	11,44	3,81	37,71	25,00	5,08	8,90	0,00	100,00
Trenčiansky kraj	9,69	14,73	16,28	34,88	13,95	6,20	4,26	0,00	100,00
Nitriansky kraj	6,23	8,01	10,39	34,42	27,00	4,45	9,50	0,00	100,00
Žilinský kraj	16,12	21,05	10,53	32,57	15,79	1,97	1,97	0,00	100,00
Banskobystrický kraj	6,08	6,67	18,43	38,43	10,20	9,80	10,39	0,00	100,00
Prešovský kraj	5,80	5,65	18,02	32,67	11,60	13,44	12,82	0,00	100,00
Košický kraj	4,84	4,84	19,12	36,04	14,29	13,19	7,47	0,22	100,00

zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; i-rating municipalít

Naopak **najnižší podiel s ratingovým hodnotením „A“ (4,84 %) a „B+“ (4,84 %) mali municipality Košického kraja a s hodnotením „B“ obce v Bratislavskom kraji (0,00 %). Najnižší podiel s hodnotením „B-“ (32,57 %), „C“ (1,97 %) a „C-“ (1,97 %) mali samosprávy Žilinského kraja.**

O spoločnosti CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.:

Spoločnosť CRIF – Slovak Credit Bureau zabezpečuje na Slovensku prevádzku slovenských úverových registrov, bankového a nebankového, prostredníctvom ktorých si banky a stavebné sporiteľne, resp. leasingové a splátkové spoločnosti overujú bonitu a schopnosť svojich klientov splácať budúce záväzky. Obom registrom CRIF – Slovak Credit Bureau zabezpečuje technický servis a služby klientskych centier. Spoločnosť CRIF – Slovak Credit Bureau je prevádzkovateľom významného informačného portálu Cribis Univerzálny register obsahujúceho komplexné informácie o všetkých subjektoch na Slovensku, vrátane informácií o ich platobnej disciplíne.

Spoločnosť CRIF – Slovak Credit Bureau bola založená v máji 2004, jej jediným akcionárom je medzinárodná skupina CRIF, ktorá je štvrtý najväčší prevádzkovateľ úverových registrov a systémov pre podporu úverového rozhodovania na svete.

Profil skupiny CRIF:

CRIF je globálna spoločnosť špecializujúca sa na oblasť rozvoja a riadenia úverového reportingu, obchodných informácií a systémov pre podporu rozhodovania. Bola založená v roku 1988 v talianskej Bologni. Dnes pôsobí na štyroch kontinentoch, a to v Európe, Amerike, Afrike a v Ázii, kde poskytuje svoje služby viac ako 2 400 bankovým a finančným inštitúciám. CRIF je vedúcou spoločnosťou v kontinentálnej Európe v oblasti úverových bankových služieb a je jedným z najväčších poskytovateľov medzinárodných integrovaných služieb pre riadenie obchodných a podnikateľských rizík či efektívne riadenie úverov a pre marketingové rozhodnutia. Patrí tiež k najväčším spoločnostiam, ktoré celosvetovo ponúka systémy pre podporu úverového rozhodovania.

Ďalšie informácie www.crif.sk, www.crif.com